

10de Aarg.

1879.

17de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af R. Thronsen.

15de Februar — 3die Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

„For Hjemmet“

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning,
begyndte med 1879 sin 10de Aargang.

Det indeholder et afværende og omhyggelig udvalgt Læsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Rejsebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv samt

Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.

Det udkommer med to Aft i Omflag to Gange om Maanedes (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.50) om Aaret i Forskud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Posterne ikke overalt ere sikre. Nye Subskribenter behage at melde sig snarest muligt.

Adresse: **A. Thronsdjen**, Drawer 14, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mandes Hjælp til at indsende Penge, da se til, at Vedkommende er paalidelig.

Ældre Bind af „For Hjemmet“.

11te Bind (1876 I.) er udsolgt.

12te Bind (1876, II.) indeholdende de interessante Fortællinger „Bleedatteren“ og „De to Blinde“, samt meget andet interessant Læsestof tilsendes portofrit for 60 Cents.

13de Bind (1877, I) indeholdende de fortrinlige Fortællinger „Alpeflokken“, „Mod Himlen“ (Forfatterindens Ungdomshistorie), „Dnkelen fra Amerika“, „En Gut fra Londons Gader“, saavel som flere mindre Fortællinger; den interessante historiske Skildring „Karl den Tolvte i Norge“; henimod 30 andre større og mindre Artikler, adskillige Digte, 15 Gaader og 116 Blandinger tilsendes portofrit for 80 Cents.

14de Bind (1878, II) indeholdende sidste Afdeling af Fortællingen „Mod Himlen“ (Forfatterindens Husliv), Fortællingerne „Olfesjæren“, „Alene“, „En Juleaften paa Gaaraas“ samt meget andet fortrinligt Læsestof tilsendes portofrit for 80 Cents, begge disse Bind for \$1.50.

15de Bind (1878, I.) indeholdende 1ste Halvdel af den interessante Skildring „Philip Ashton eller den nye Robinson“, „Martyren i St. Andrews“, „Jacob Flint's Reise“, „Arkimedes“, m. m. M., sendes portofrit for \$1.00

16de Bind (1878, II.) indeholdende sidste Halvdel af Fortællingen „Philip Ashton“, „Elisabeth“, en dansk Fortælling, „Stanleys Reise paa Kongesløden“, „Stovtjernen“ (Missionær Thellstedts Ungdomshistorie) og meget andet interessant Læsestof, sendes portofrit for \$1.00; begge disse Bind for \$2.00; alle 5 Bind (12—16) portofrit for \$3.50.

Hvert Bind bestaar af 12 Hefter og udgjor 384 store Oktavsider, Titelflad og Indholdsregister indbefattet.

Adresse: **A. Thronsdjen**,

Dr. 14, Decorah, Iowa.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

10de Mærg.

15de Februar 1879.

3die Hefte.

Kardoo eller Mattens Stjerne.

En Hindupiges Liv, fortalt af hende selv.

Ottende Kapitel.

Dagen før Beraschs Død bad hun mig, at jeg maatte sætte mig paa Matten ved Siden af hende. Hun laa ude paa Verandaen og saa op mod Himlen, idet hun med den ene Haand sfyggede for sine Øine mod Solen og Dagslyset.

„Kardoo, fortæl mig endnu en Gang, hvad din Dufel sagde dig om den skønne Himmels derøppe og om den gode Gud, som bor der“, bad hun. „Du sagde mig for en Tid siden, at denne Gud elsker os som en Fader. O, at nogen vilde elske mig!“ — „Jeg elsker dig, Berasch“, sagde jeg.“ — Ja, jeg ved, at du gjør det, og jeg elsker dig ogsaa; men jeg behøvede, at Noget elskede mig, som var stærk og kunde hjælpe mig; jeg føler mig saa svag og hjælpeløs. Jeg skal snart gaa bort fra Verden, og jeg er saa ræd, saa ræd, naar jeg tænker paa, hvad de have sagt mig, at jeg efter Døden maa blive til et eller andet vildt Dyr, eftersom jeg ikke blev brændt paa min Mands Grav.“

Jeg fortalte hende nu Alt, hvad jeg kunde mindes af det, som Chundroo havde sagt mig om den gode Gud i Himlen, at han elsker os og vil gjøre

os lykkelige, at vi alle gjøre det, som misliker ham, men at denne Gud har en Søn — jeg kunde ikke sige hende hans Navn —, og at han har gjort Noget, som i høieste Maaade behagede ham, saa at, dersom vi bede den store Gud forlade os vor Synd, saa gjør han det for denne sin Søns Skyld, og vil da en Gang, naar vi dø, tage os til sig op i sin Himmels. Der var det, efter hvad Dufel Chundroo fortalte, saa vakkert, og de, som saa komme did, skulle aldrig mere blive syge, ikke heller hungrige og tørste, og Gud vil bestandig være hos dem og trøste dem.“

„O, Kardoo“, svarede hun, „jeg vilde saa gjerne saa komme did, og har bedet til denne Gud lige siden du talede med mig om ham. Jeg beder ham hver Dag, at han vil elske mig og tage mig til sig.“

„Men, Berasch, jeg er ikke sikker paa, at alt dette er sandt. Dufel Chundroo sagde, at det er sandt, men min Moder siger, at det ikke er sandt. Dog tror jeg nok, det er sandt“, tilføiede jeg.

Berasch havde nu anstrengt sig meget, hendes Hoved sank kraftesløst tilbage mod Matten, Øinene glindsede, Læberne

vare tørre og feberhede. Da hun havde ligget en Stund i denne Tilstand, vendte hun sig atter til mig og bad om en Draabe Vand fra Kanden i min Moders Bærelse. „Jeg ved, at det er urigtigt af mig“, tilføiede hun, „men jeg plages saa svært. Ved du, Kardoo, jeg har nogle Gange paa Fastedagene, naar I Alle vare ude, krøbet ind i din Moders Bærelse og drukket lidt Vand. Jeg ved, at det var urigtigt gjort af mig, men jeg holdt ikke ud den ulidelige Tørst, og jeg har bedet den store Gud, som ikke vil plage os, at forlade mig det. O, giv mig ogsaa nu lidt Vand!“

Jeg negtede først at give hende det, jeg turde det ikke. Men hun led saa skræffelig, og jeg holdt ikke ud at se derpaa; jeg sprang ind i Moders Bærelse, dypede en Snip af et Tørflæde i Vand og læstede hendes tørstige Læber ved at lade Vandet draabevis komme ind i Munden. Jeg gjentog dette flere Gange, indtil hun syntes at føle nogen Lindring. Da lagde hun sine afmagrede Arme om min Hals og hvæfede: „Jeg er træt og tror, at jeg snart faar Hvile nu; den store Gud vil høre mine Bønner og for sin Sønns Skyld lade mig komme til ham.“ — Jeg forlod hende en Stund, men inden vi gik til Hvile om Aftenen, besøgte jeg hende atter; da sov hun.

Da jeg den følgende Morgen vaagnede, bæres hendes døde Legeme ud. Hendes Sjæl havde i Natens Løb forladt sin jordiske Bolig, men hvorledes eller naar, det vidste Ingen; ved Dagens Frembrud fandt man hende livløs, kold og stiv. Nu saa jeg hende altsaa igjen i denne Tilstand. Der laa hun mager og udtæret som et Benrad.

Pigbaaren i mit Land bestaar af en grovt forarbejdet simpel Træramme med en af Snorer sammenslettet Bund, hvor-

paa den Døde bæres ud, helst til et Vand, og lægges paa et forud istandbragt Baal. Nu lægges Ved ogsaa over Liget, og Baalet antændes, hvorefter man gaar bort fra det og lader det fortæres af Luerne. Men er den Døde blot en ung Pige eller Gut eller fattig, gøres ikke saa store Omkostninger derved; det ansees da for tilstræffeligt, at man brænder et lidet Halmknippe, sværter med Asten deraf den Dodes Ansigt og kaster ham i Vandet.

Da Berasch var en foragtet Enke, opnaaede heller ikke hun nogen anden Begravelse. En af Husets Tjenere tog det lille døde Legeme paa sine Skuldre, kastede et Klæde derover og bar hende ned paa Gangesflodens Strandbred. Der lagdes hun ned; Halmknippet antændtes, Ansigtet sværte, og da dette var gjort, kastedes det lille Lig i Ganges for at opædes af Krokodiller og Hai-fiske; men jeg tror, at hendes Sjæl bæres af Englene hen i Frelserens Favn.

Paa ovenfor omtalte Maade kastes hver Dag Hundreder af Lig i den store lange Gangesflod, unge og gamle, der alle blive den graadige Krokodilles eller et andet Havuhvres Bytte; men de forblindede Hinduer mene, at „den hellige Ganges“ renser den Dødes Sjæl og gjør den stiftet til Gudernes Samsund.

Saaledes endte da Berasch sit korte, men lidelsesfulde Liv. Nu, efterat jeg er bleven en Kristen og har lært Guds Kjærlighed i Kristo at kjende, har jeg det faste Haab, at jeg en Gang skal faa møde det kjære lille Barn i Guds elskelige Sønns Rige. Har han vel nogenstunde stødt bort fra sig den, der kom til ham, hvor soag og elendig han end maatte være?

O, hvor jeg græd og sørgede over Tabet af min lille Veninde! Min Moder fældte ogsaa nogle Taarer, men

ingen anden nævnte engang mere hendes Navn eller tog sig hendes Bortgang mere nær, end om det havde været en Hund eller en Kat, der var død.

Niende Kapitel.

Da nu baade min Onkel Chundroo og hans lille Hustru vare døde, troede man, at Kalis Hevntovst over den Utroskab og Foragt, som Chundroo havde vist hende, ialfald for en Tid var stille. Men flere Sorger og Befymringer stode for Døren. Projonno blev syg og kom Døden nær. Han var min Moders Afgud; sit Hjertes dybeste, sømme Kjerlighed ofrede hun ham, sin førstfødte Søn og „Barn“. Som I kandske vide, nyde Sonnerne i Indien en langt større Anseelse end Døtrene. Om man spørger en Fader der, hvor mange Børn han har, saa svarer han t. Ex.: „et Barn og to Piger“, eller „tre Børn og en Pige“ — Piger regnes neppe med og ere Intet værd i Sammenligning med Gutterne. Tre smaa havde min Moder mistet strax, efterat de havde seet denne Verdens Lys, og nu svævede han — hendes Glæde, hendes Stolthed Dag efter Dag mellem Liv og Død. Hendes Angest og Fortvivlelse lader sig ei beskrive. Hun troede nu, at Kali vilde udøse sin brændende Vrede over hende, fordi hun havde hørt paa de foragtelige Ord, som Chundroo havde udtalt om Gudinden, og lovede hende store dyrebare Gaver og Ofre, dersom hun blot fik beholde sin Søn. Ja tilsidst, da hendes Fortvivlelse havde naaet sit Høidepunkt, gjorde hun det Løfte, at ifald hun fik endnu en Søn, da vilde hun ofre ham til Kali, dersom blot denne blev sparet. Min Fader, som var nærværende, hørte og billigede Løftet; og da Projonno fra denne Stund begyndte at bedres, vare de begge overbe-

viste om, at Kali havde hørt Løftet og modtaget det med Velbehag.

Til Alles Forundring blev Projonno frisk igjen. Omkring fem Maanederefter fødtes min lille Broder, Lucie, et friskt, vakkert, elskeligt lidet Barr. Men hvem kan beskrive eller fatte den Angest, som nu greb min arme Moders Hjerte? Før havde hun i Regelen været noksaa glad og livlig og næsten altid mødte hun mig med et venligt Smil, naar jeg kom ind til hende. Men nu lo hun aldrig mere; hun sad og holdt den Lille i sine Arme, med Vinene ufravendt fæstede paa ham, medens tunge, bitre Taarer randt ned over hendes Kinder. Traadte nogen uventet ind i Værelset, saa trykkede hun Barnet heftigt til sit Bryst, som om hun frængtede for, at det skulde rives fra hende. Min Fader tog aldrig den Lille i sine Arme, og naar hans Vine faldt paa ham, vendte han sig bort med et mørkt og alvorligt Udtryk i sit Ansigt, som jeg aldrig forstod. Jeg vidste ikke om det givne Løfte og tænkte mig, at han paa denne Maade vilde, som mange hinduiske Fædre pleie, gjøre sit Hjerte haardt og føleløst ved at undertrykke enhver blidere Følelse, som maatte opstige.

Da Lucie var tre Maanedere gammel, kom en Dag „Gooroon“, Præsten, fulgt af min Fader, og det var nu, jeg først hørte Tale om det skrækelige Løfte og om, at min Moder var pligtig til med egen Haand at kaste Barnet levende i Ganges. Præsten kom for at paasynde Løftets Opfyldelse og truede med den skrækeligste Hævn, dersom det ei fuldbyrdedes; min Fader bistod ham ivrig deri. I et Udbrud af vild Fortvivlelse kastede min Moder sig for Præstens Fødder; hun kyssede Støvet under dem, hun omfattede hans Knæer og græd og bad paa

den mest hjertesjærende Maade om blot endnu en kort Udsættelse. Hun vilde holde sit Løfte, hun vilde ofre sit Barn, men af, blot ikke nu, ikke nu, en liden Udsættelse dermed! Hun var ei stærk nok til at gaa saa langt som til Floden, sagde hun; men saasnart hendes Helbred tillod det, vilde hun gaa. Hendes Angest maatte bevæge det haardeste Hjerte; min Fader blev rørt og bad Præsten om for denne Gang at ofre en Ged, og lovede om nogle Uger skulde det tunge Løfte opfyldes. Daarlige tilfreds forlod Præsten os og mumlede, at vi ei havde at vente andet end nye Ulykker, naar vi saaledes vovede at trodse og ringeagte de store Guder.

To Maaneder til fik vi beholde vor lille Skat. Men da blev min Fader syg af Kolera og flere Dage syntes han at være Døden meget nær. Han blev imidlertid frisk igjen, og en Dag fortalte min Moder mig, at hun skulde ledsage ham paa en Pilegrimsreise til en mela og vilde blive borte et Par Uger. Melas ere religiøse Feste, som holdes paa visse hellige Steder ved Gauges til bestemte Tider af Aaret. At gaa til en saadan Fest og opholde sig der flere Dage, under Bøn og Baa-taldelse til Guderne, ansees for meget fortjenstligt, og man ser stadigt store Skarer af Pilegrime drage til saadanne Feste, under hvilke de bo i Telte, der i den Anledning opslaaes i Mængdedeis.

Min Moder fortalte mig, at min Fader vilde reise til en saadan mela for at takke Guderne for sin gjenvundne Helbred, og han ønskede, at hun skulde følge med. Strax da jeg hørte dette, frygtede jeg for, at det var Hensigten, at min lille Broder skulde dræbes, medens min Moder var fraværende paa denne Reise. Fra den Dag, min Fader

var bleven syg, havde min Moder været ganske anderledes end tidligere; ikke en eneste Gang saa jeg hende fra da af at kysse eller omfavne sin lille Luckie. Ingen Taare kom nu mere i hendes Øine, naar hun saa paa ham; hun tog ham aldrig op i sine Arme, uden for at give ham hans Føde. Hun var som forstenet, Alt, hvad hun gjorde eller talte, skede ligesom i Drømme.

Dagen, da Pilegrimsreisen skulde tiltrædes, var kommen. Min Moder med Barnet blev haaret i en „Palky“, en Tjenerinde i en anden. Jeg kan ikke udtrykke mine Følelser, da jeg sagde mit sidste Farvel til Luckie; jeg var nemlig overbevist om, at jeg nu saa ham for sidste Gang. Her maa jeg minde Eder om, at i Indien ere Følelserne hos et Pigebarn, som jeg den Gang endda var, meget stærkere end i andre Lande; ved tolv Aars Alderen ere jo Pigerne der fuldt udviklede Kvinder og meget ofte Modre. Dertil kommer, at Smaa piger i Indien have ingen Duffer, intet Legetoi, intet saadant at elske eller tænke paa, og derfor hænge de ofte med lidenskabelig Nærighed ved sine yngre Søskende.

Efter ti Dages Fravær kom mine Forældre tilbage, men, ganske som jeg havde ventet, uden Luckie. Paa alle mine Spørgsmaal erholdt jeg intet Svar; min Moder var taus, nedstemt og kold; det var, som om hendes Hjerte var bleven forhærdet; aldrig mere hjertegnede eller kysede hun mig, som hun før saa ofte havde gjort. — Først en Uge senere kom Tjenerinden, som havde fulgt min Moder, tilbage, og af hende fik jeg vide, hvorledes det var gaaet med min Broder. I fem Dage havde de opholdt sig ved Festen, uafslæbt selsatte med religiøse Øvelser og Cereemonier; men den femte Dag om Afte-

nen ofredes min Broder til Gudinden, og strax derefter reiste de hjemover.

Jeg skal her meddele Tjenerindens Fortælling om, hvorledes Dsringen foretoges. „Aftenen før Handlingen udførtes, vuggede hun selv Barnet i Sønn og sad siden over en Lime ganske ubevægelig og betragtede det. Præsten paa det „hellige Sted“ havde sagt, at hun maatte ikke fælde en Taare over det eller lægge den allerringeste Sorg for Dagen, da Velsignelsen af Dsringen ellers vilde spildes. Den følgende Dag sov det hos mig, og jeg fik Ordre til at give det Mad, naar det streg. Omkring Kl. 5 om Aftenen kom hun og tog det ganske roligt fra mig; med en Del af sit Forklæde bedækkede hun Barnets Ansigt og bad mig følge med sig. Med hurtige Skridt gik hun ned imod Strandbredden; da hun var kommen derhen, kastede hun uden et Diebløks Betænkning Barnet saa langt, hun formaaede, ud i Floden. Han sank strax, men flød snart op igjen; i det Samme viste sig en Krokodilles forfærdelige Hoved og aabne Gab; et Diebløik senere flød det lille, hovedløse Legeme omkring paa det blodbestaannde Vand. Din Moder udstødte et vildt, fortvilet Strig og vilde ganske vist have kastet sig ud i Floden efter sit Barn, dersom jeg ikke med Magt havde holdt hende igjen. Hendes Sind var saa oprørt, at da vi kom tilbage, blev hun heftigt syg og laa længe bevidstløs. Da hun endelig var kommen til sig selv igjen, sagde hun mig, at jeg aldrig mere maatte tale med hende om hendes Barn eller nævne dets Navn. Og Kardoo“, tillagde Tjenerinden, „dersom du elsker din Moder, saa skal du heller aldrig gjøre det.“

Jeg elskede min Moder og besluttede mig til fra nu af at gjøre Alt, hvad der stod til mig for at erstatte

det Tab, hun havde lidt. Blot en eneste Gang faldt der en Hentydning dertil fra hende. Det var nemlig ved en Anledning, da hun talte til mig om vore Pligter mod Guderne; jeg htrede en stærk Modvillie mod de grusomme Fordringer, som de stillede til sine Tilbedere. Da paakom min Moder en stærk Rædsel, hun lagde sin Haand paa mit Hoved og sagde alvorlig: „D mit Barn, mit Barn, tal ikke saaledes. Dersom vi sætte os imod Guderne, tale ikke om dem, eller blot tænke ondt om dem, da ville de straffe os, indtil vi angre det, og — de ville tage fra os Alt, lige til vort Hjertesblod.“

Min Moder gjenwandt aldrig mere sit glade og tilfredse Sind; hun var vistnok fremdeles venlig og fredsommelig, men bestandig nedtrykt og indsluttet i sig selv.

Tiende Kapitel.

Jeg var henvend elleve Aar gammel, da min Fader en Dag gav Ordre til, at min Moder strax skulde begynde de Foranstaltninger, som vare nødvendige til mit Giftermaal. Han havde nemlig bortlovet mig til en Søn af en gammel Kulun-Brahmin, og Brylluppet skulde snart holdes. Kulumerne udgjøre den høieste Brahminkaste og det ansees for en stor Ære at komme i Forbindelse med dem, hvorfor min Fader var særdeles vel tilfreds med Partiet. De ere i Almindelighed fattige Folk og søge derfor sine Hustruer blandt de rigeste Hindudøtre. I Regelen er det derfor Hustruens Penge, de tragte efter; ere de først komne i Besiddelse af dem, saa føre de et ødselt Liv, og og naar den ene Hustrues Penge paa denne Maade ere opbrugte, gifte de sig paany og fortsætte saaledes, indtil de

kunne have lige til halvhundrede Roner. Manden kan leve sammen med enhver af disse, hvor længe han selv ønsker, eller ogsaa, dersom det behager ham, ikke mere se hende fra den Stund, Egteskabet er indgaaet, og han har faaet hendes Penge; men dør han, ere alle hans Husfruer Enker og maa gjennemgaa alle Entens Lidelser.

En Fordel har alligevel en Kulsens Husfru fremfor andre, den nemlig, at hun faar Lov til at bo i sin Faders Hjem og behøver blot at gjøre enkelte kortere Besøg i sin Svigermoders Hus. Naar Manden vil bo sammen med hende en Tid, maa han flytte til hendes Hjem. I sin Faders Hus har hun flere Friheder end de øvrige.

Da jeg ovenfor omstændelig har beskrevet, hvorledes det gaar til ved et Bryllup i Indien, skal jeg ikke tale noget mere om mit. Kun skal jeg bemærke, at da man løstede mig op, for at jeg skulde se min Egtfælles Ansigt, skal jeg ligesom et Lov af Angest. Jeg saa for mig en lang, mager Mand, medens jeg var en efter min Alder usædvanlig liden Pige.

I omtrent to Aar gif nu alt i Huset sin stille, sædvanlige Gang. Min Mand besøgte mig ofte og var i Regelen hos mig nogle Uger om Gangen. Ved Slutningen af nævnte to Aar flyttede han til min Faders Hjem for at bo stadig sammen med mig. Han var god og venlig mod mig, og da min Frygt for ham tilsidst var overvunden, begyndte jeg at holde af ham. Men hvor forskjellig denne Kjærlighed alligevel var fra den, som kristelige Egtfolk kunne nære til hinanden, hvor Husfruen er sin Mandts Fortrolige og Hjælper, delende baade Sorg og Glæde med ham. Om min Mandts daglige Beskæftigelse, Selskab og Venner vidste jeg lidet eller intet.

Elfste Kapitel.

Nu kommer den sørgeligste Del af min Fortælling. Jeg er næsten i Tvivl om, hvorvidt jeg skal omtale, hvad der nu følger, da jeg er bange for, at I ville anse det for opdigtet; men af, det er desværre altfor sandt.

Gjennem Barberkonen havde vi erfaret, at min Fader var kommen i en alvorlig Tvist med en af sine gamle Venner. Lige fra Barndommen af havde der været et varmt, fortroligt Vennskab mellem dem; men nu var Gopal, som den anden hedte, bleven min Faders bitreste Fiende. Årsagen var en Handelsaffære, i hvilken han troede sig forurettet af min Fader, og han havde svoret at ville tage en frugtelig Hævning.

Da Hævningplanen var lagt, skrev Gopal til min Fader og bad ham, for det gamle Venstabs Skyld, som altid havde raadet mellem dem, at glemme Uenigheden og oprette det forrige gode Forhold mellem dem igjen. Min Fader samtykkede gjerne heri, og de besøgte og omgikkes hverandre som før, og Alt syntes at være vel igjen.

For at forstaa det Følgende maa man erindre, at dersom en Kvinde af en høiere Kaste i Indien bliver seet af en fremmed Mandsperson — med Undtagelse af Huspræsten og Tjenerne — var det end hendes egen Svigerfader, ansees det ikke blot for vanærende for hende selv, men det kaster ogsaa Skam og Skændsel paa hendes hele Familie og fornemmelig paa hendes Mand. Som I kanse vide, ansees det endog for en grov Fornærmelse, dersom en Mand spørger om, hvorledes det staar til med Huset's Frue; det er, heder det, at besudle hendes Navn, om det udtales af en fremmed Mandts Læber; en saadan Skam kan blot Døden udslutte. — Frem-

deles maa bemærkes, at de Danserinder, som optræde ved forskjellige Feste, tilhøre de allerlaveste Raste og ansees for overmaade ringe og foragtelige Personer.

Efter disse Bemærkninger ville J bedre kunne forstaa, hvad jeg nu skal fortælle. En Dag erholdt min Fader Bud fra ovennævnte Gopal om, at der samme Dags Aften skulde feires en Fest i hans Hus, og at min Fader vilde glæde ham meget ved sin Nærværelse. Fremdeles hed det, at det vilde være Gopal kjært, om min Fader vilde indfinde sig nogen Tid, før de andre Gæster kom, da han netop havde erholdt en slikt Danserinde fra Landet, som han gjerne vilde vise ham, Min Fader lovede at komme. Imidlertid jendte Gopal Bud til vor Præst, om han maatte faa laane hans Palky (Bærestol) og Bærere, hvilket gjerne indvilgedes. Dieblittelig sendte Gopal dem afsted til min Faders Hus med en Hilsen fra vor Præst om, at min Moder strax maatte komme til hans — Præstens — Hjem. Min Moder befandt sig ei vel den Dag; men hun frygtede for den gamle Præst og vovede ikke at undslaa sig for at følge med. Jeg kjæmmede og flettede hendes Haar, jatte Juvelerne og de øvrige Smykker deri, og da hun var færdig med sin Paaklædning, stod jeg længe og beundrede hendes Skjønhed.

Naturligvis havde hverken min Moder eller nogen anden i Huset den mindste Anelse om, at hun skulde bringes noget andet Sted hen end til Præsten. Det tykke, røde Klæde lagdes over Palkyen, Bærerne løftede den op paa sine Skuldre og begave sig afsted. O, min Moder! — Men nei, lad mig ligefrem fortælle, hvad der tildrog sig med hende uden noget Udbrud af den Sorg, som endnu den Dag idag synes

at ville knuse mit Hjerte ved Tanken derpaa.

Min Moder fortes bort. En Stund efter jattes Palkyen ned, Dørenne droges tilbage, Dækket toges bort. Min Moder, der naturligvis var tæt tilsløret, troede sig at være i Præstens Hus hos hans Hustru, hos hvem hun havde været mange Gange og traadte ud. Da hun ikke ventede at se andre end Præstens Hustru, drog hun ved Indtrædelsen i Huset sit Slør lidt tilbage. Men hvor overraskedes hun ikke ved at finde flere høitstaaende Mænd, der alle ligesom min Fader vare indbudne for at se paa den nye Danserinde. Uden at faa Tid til at samle sine Tanker, følte hun en Mand lægge sin Haand paa hendes Skuldre og hørte i en spottende Tone sin Mand tiltalt med disse Ord: „Se her er den nye Danserinde, som jeg lovede at vise dig.“ — Forstrækket og forvirret saa min Moder sig om og opdagede sin Mand blandt de Tilstedeværende. Med et Skrig styrtede hun imod ham, bøn-faldende om Hjælp og sank ned for hans Fødder. Ganske rolig tog han hende i sine Arme, bar hende tilbage i Palkyen og befalede Bærerne at bringe hende hjem. Derpaa vendte han sig til Gopal, takkede ham med en mageløs Selbberstfelse for hans Gjestfrihed, tog Afsted med det øvrige Selskab og sjernede sig sieblittelig.

Imidlertid kom min Moder ude af sig selv af Skam og Rædsel tilbage til sit Hjem. Hun vidste, at uagtet hun var ganske uskyldig, var ikke dog alene hun, men hele Familien bleven tilføiet en skræffelig Vanære. Fortvivlet og bævende i alle sine Lemmer oppeb'ede hun i et Hjørne af Bærelset min Faders Ankomst. Og hun havde Grund til at frygte! Jeg forblev hos hende og forsøgte at trøste hende.

Om en Stund hørtes min Faders Stemme udenfor paa Verandaen; min Moder stod op og gik ham imøde. Men inden hun endnu havde kunnet faa udtale et Ord, slog han hende med et eneste Slag til Gulvet. Høit grædende sprang jeg imellem for at hindre ham fra yderligere Vold, men et nyt Slag strakte mig bevidstløs for hans Fødder.

En god Tid hengik, førend jeg fik min Bevidsthed igjen, og da jeg endelig kom til mig selv, sad min Bedstemoder ved Siden af mig. Mit Hoved var tungt og værkede svært, og da jeg med Haaanden tog paa det, fandt jeg det ombundet med en vaad Linlud. Jeg styrkede op og raabte heftigt: „Min Moder!“ Men min Bedstemoder holdt mig tilbage og befalede mig i en alvorlig Tone at blive liggende stille og drifte, hvad hun gav mig. Jeg adlød; det var en stærk, søvnbringende Medicin, der bevirkede at jeg ikke vaagnede førend om Aftenen den følgende Dag. Da jeg saa igjen vaagnede, sad min Broder Profenno ved Siden af mig og tørrede Febersveden af min Pande. Han talede venligt med mig og spurgte efter min Tilstand. Nogle Minuter hengik, inden jeg formaede at samle de omtaagede Tanker; men med en Gang stod det skrækkelige Optrin, hvortil jeg Dagen i Forveien havde været Vidne, klart for mig. Jeg reiste mig op i siddende Stilling, brast i heftig Graad og bad Profenno om at føre mig til min Moder.

„Vær rolig, min Søster“, svarede han; „vor Moder er ikke mere, hun er død“, og efter disse Ord bedækkede han sit Ansigt med sine Hænder og græd høit.

„Min Fader har dræbt hende“, raabte jeg, og i min dybe Sorg udbrød jeg i de bitreste Anklager mod ham. Men

Profenno lagde sin Haaand over min Mund, bød mig at tie og dæmpede sin egen Smerte. „Nei, min Søster“, sagde han; „han handlede ret; min Moder maatte dø, intet andet end Døden kunde borttage en saadan Skam. Vor Faders nedrige Fiende og hans Venner havde seet hende, ja endog rørt ved hende og det var umuligt, at hun efter dette kunde leve. Hvor meget jeg end holdt af min Moder, kan jeg dog ikke ønske, at hun nu skulde leve med en saa skrækkelig Bessjæmmelse.“ Her kvaalte Graaden ham, og han formaede ei at sige mere.

Jeg vil ikke længere opholde mig ved min Sorg; det maa være nok at sige, at hele mit Livs Lykke og Glæde var borte ved Tabet af min dyrebare Moder. Jeg var kold, ligegyldig, haabløs; jeg levede som i en Drøm, og det var blot Lyden af min Faders Stemme, som formaede at fremfalde nogen Sindets Bevægelse i mig; den vakte i mit Hjerte Følelser af det bitreste Had — alle andre Følelser syntes at være ganske udslukkede. Jeg havde allerede aldeles glemt, hvad min Døds Chundroo havde fortalt mig om den store Gud, Kjærlighedens Gud; min eneste Tanke var paa Gudinden Kali, og for hende kjendte jeg intet andet end Frygt og Had.

Om min Moder hørte jeg intet mere, end at hun øieblikkelig var bleven dræbt af min Fader, uden at hun kunde faa sagt et Ord. Min Fader og Broder havde fulgt hendes Lig til Floden, hvor det blev opbrændt paa et stort Baal og Asken opsamlet af en Tjener for at fastes i Ganges. Saaledes omkom min stakfels, dyrebare Moder.

Tolvte Kapitel.

Udrig hørte jeg, at min Fader søgte at straffe den nedrige Gopal, som havde bedraget og forulempet ham paa en saa-

dan skjændig Maade; det ulykkelige Dødsfer derfor var faldet, og Skjændselen var aftsøet ved hendes Blod. Men fra den Tid plagedes min stakkels Fader af en uafsladelig Sjælsuro. Hele Dagen og Natten med optoges af religiøse Øvelser og Feste; han foretog mange Balsfarter til hellige Steder og gav store Pengesumme til Præsterne. Men med alt dette formaaede han ikke at kvæle den indre Uro. Han blev mere og mere mørk og vranten, saa at tilsidst alle i Huset vare rædde for ham.

Kort efter min Moders Død blev jeg en Dag kaldet ind i min Faders Børelse for at modtage den Underretning, at jeg fra den Dag aldrig mere skulde faa gjense min Egtefælle. Han havde to Aar boet i vort Hus, men efterdi jeg ingen Børn havde faaet, havde min Mand god Grund til at forlade mig og indgaa et nyt Egtekab. Denne Underretning foraarjagede mig ikke megen Sorg; jeg sølte mig tværtimod glad ved den.

Fra denne Tid levede vi i tre Aar et stille, ensformigt, trist Liv; den ene Dag var den anden ganske lig. Vi havde ingen vederkvægende Søndage, intet som kunde skille den ene Dag fra den anden eller dele den ene Uge fra den følgende, eller Maaned fra Maaned. — Jeg hørte, at min Mand i Løbet af disse tre Aar havde taget sig tre nye Husfruer, men saa eller talte aldrig mere med ham.

En Dag strax efterat min Fader var kommen hjem fra en Pilegrimsreise, kom jeg tilfældigvis ind i hans Børelse uden at vide, at han var der. Han laa paa Gulvet og jamrede sig i Sovne. Hans Ryg og Bryst var blottet indtil Beltet, og jeg saa, at hele Ryggen var stærkt ophovnet og bedækket med Saar og Bylder, af hvilke der flød Blod og

Bærk. Forsærdet sprang jeg ud igjen, men mødte paa Verandaen min Broder, der havde bosat sig høiere op i Landet, men for Tiden var hjemme i et Besøg. Jeg bad ham at komme ind i mit Værelse, og der fortalte jeg ham, hvad jeg havde seet. — „Min Søster“, sagde han, „sig Ingen dette; thi dersom din Fader faar høre det, at du har seet ham i denne Tilstand, vil han blive meget vred.“ — Men fortæl mig dog, hvad der er hændt“, bad jeg. Under Tausheds Løfte fortalte han mig da følgende: „Du ved, at vor Fader bestandig beskæftiger sig med Bødsøvelser; han tror nemlig, at han enten selv eller en anden af Familien har gjort en saa stor Synd, at Gudernes Brede bestandig vil hvile over os. Han søger derfor ved alle optænkkelige Midler at forsone sig med dem og afsvende deres Brede.“ — „Min Moder!“ udbrod jeg. — „Nei, min Søster, nei! Du vilde sige, at vor Fader handlede ilde og uretfærdigt imod hende; men det gjorde han ikke. Saa dybt og bittert, som jeg end føler Savnet af min elskede Moder, saa maa jeg dog erkjende, at han handlede fuldkommen rigtigt, og som det sømmede sig for en brav Mand. Men det ser jeg nok, at han i mange andre Stykker ikke har handlet, som han burde.“ Min Broder fortalte mig fremdeles, at han nylig havde været paa en af de Feste, hvor en grusom Bødsøvelse foretages. Denne Bødsøvelse bestaar deri, at man opreiser en Hæl af Træ med en Everbjælke oventil, fra hvilken hænge to lange Reb, i hvis Ender store Jernkrøge ere fæstede. Ved at lade sine Skuldre gjennemføre af disse Krøge og paa denne Maade hejses op i Luften og svinges rundt flere Gange om Hælen indlægges de sig, mene de, stor Fortjeneste hos Guderne. Før end denne

Handling gaar for sig, giver man den ulykkelige Synder en stærkt bedøvende Drik, der for en Stund berøver ham hans Bevidsthed. Imidlertid ere Krogene blevne fæstede i hans Kjød og et Slags Vælte, der for en Del skal bære Kroppens Tyngde, spændt om hans Lænder, og saa spinges han omtrent ti Minuter i Luften, hvorefter han nedtages, Saarene forbindes og et andet ulykkelig Offer indtages i hans Sted. Nu havde Præsten indbildt min Fader, at han ved denne Bodsøvelse skulde kunne stille sin Samvittigheds Uro,

men han onstede ikke, at Noget af hans Familie skulde faa det at vide.

Fra den Dag følte jeg mere Medsynd end Gud til min stakkels ulykkelige Fader. Men nogen fortrolig Tilslutning til ham var naturligvis umulig. Efterat ogsaa min Broder var reist, havde jeg Ingen, jeg kunde betro mig til. Mit hele Liv var tungt og mørkt; den eneste Fornøjelse, jeg havde, var at passe Husets smaa Børn, hvorpaa der ingen Mangel var.

(Sluttes i næste Hefte).

—•••— Hvorledes Bibelen er bleven overjæt.

(Fortsættelse).

Judith Adskillelsen fra Danmark i 1814 havde i Norge samme Udgaver og Oversættelser af Bibelen som i Danmark. Ingen Bibel var trykt i Norge før den Tid, eftersom Baisenhuset i Kjøbenhavn havde Eneret til at trykke og sælge den. Siden den Tid har man i hvert Land arbejdet paa at faa en Oversættelse for sig selv. I Danmark blev Oversættelsen af det Nye Testamente gennemført i 1819 af en dertil nedsat Kommission, bestaaende af Sjællands Biskop Münter, Professorerne P. C. Müller (senere Sjællands Biskop), Jens Møller, Børge Thorlacius og Præsten F. P. Mynster (senere Biskop i Sjælland). Siden der ogsaa i Norge stiftedes et Bibelselskab i 1816, blev det Nye Testamente første Gang trykt i Norge i 1819 efter den almindelige Baisenhus-Bibel, hvilket Oplag blev gennemført og rettet og paa enkelte Steder forbedret af Biskop Beck og Pro-

fessorerne Hersleb og Stenersen. Senere blev det Nye Testamente atter gennemført og Oversættelsen helbigjennem forbedret af Professor Hersleb. Det tryktes i 1830. Af det Gamle Testamente er saaledes den Nyesste Oversættelse med endel ubetydelige Smaaforandringer og Rettelser den, som hidtil har været brugt baade i Danmark og i Norge. I Danmark er der i den senere Tid udkommet flere Bibeloversættelser, uden at de dog have vundet nogen ret stor Udbredelse, som Bastholms Oversættelse af det Nye Testamente (1780) og Dve Høegh Guldbergs Oversættelse (1794) af Samme. F. C. Lindberg begyndte i 1837 en Oversættelse, som blev færdig 1856; „en stor Livlighed og Folkelighed i Sproget, men derhos undertiden Smagløshed karakteriserer denne Oversættelse.“ I 1845-47 besørgede Ralfar i Forbindelse med L. Helweg, Professor Hermanjen og Levin-

sen en Bibeludgave med Anmærkninger, og siden er der arbejdet paa en Oversættelse af det Gamle Testamente paa det Danske Bibelselskabs Foranstaltning. Som Prøve udkom først en Oversættelse af Psalmerne af Professor Hermanjon. Og hele Bibelen blev færdig i 1872, besørget af Stiftsprovst C. Rothe og Chr. Kallar under Overtilsyn af Sjællands Biskop Martinjen og Prof. Hermanjen.

Efter at Professor Hersleb havde gennemseet det Nye Testamente, som tryktes 1830, og dette siden dels alene, dels sammen med det Gamle Testamente mange Gange ere udkomet i nyt Dplag i Norge, dels bestfede af det Norske Bibelselskab, dels af det Britiske og Udenlandske Bibelselskab, dels ogsaa af private Forlæggere, har der siden 1842 været arbejdet paa en ny Oversættelse af det Gamle Testamente. De, som have arbejdet paa den, ere Adjunkt Thistedahl i Kristianstad, Professor, senere Biskop Kaurin i Bergen, som tidligere havde ledet Foretagendet, Professorerne Holmboe, Caspari og Dietrichson. Den er efterhaanden udgivet som Prøve i Heftevis; sidste Hefte af de kanoniske Bøger udkom i 1869. De apokryfiske Bøger tryktes i 1873. En varjom Revision af det Nye Testamente ved Sognepræst Skaar, gennemseet af Professorerne Dietrichson, Johnson og Stiftsprovst, nu Biskop Esendrop, blev færdig til Trykning i 1873.

I Sverige udkom det Nye Testamente første Gang oversat efter Reformationen i 1526 i Stockholm, og i 1541 udkom den hele Bibel i Oversættelse, til hvis Trykning hver Kirke i Landet maatte bidrage med en Tønde Korn. Denne Oversættelse, der endnu er vedbleven at være Sveriges Kirkebibel, besørge des efter Luthers Oversættelse af Erkebiskop-

pen Lars Pederson. Der har dog oftere været arbejdet paa at faa en nyere forbedret Bibeloversættelse, og der arbejdes fremdeles derpaa. Saaledes er der udkommen en ny Oversættelse af det Nye Testamente af Biskop Thomander i Lund, og en Oversættelse af en Del af Bibelen af Professor Melin sammesteds er ligeledes udkommen. Finland fik sin Bibeloversættelse ved Biskop Mikkel Agricola i 1548.

Paa Islandsk, et Sprog, der ligesom vort Almuesprog er en ny Form af vore Forfædres Sprog, det Gammel-norske, blev det Nye Testamente oversat 1540 og den hele Bibel 1584 af Gudbrand Thorlakson, Biskop i Holum. Denne Oversættelse blev gennemseet af Thorlak Skuleson i 1644 og fik derved en blivende Skikkelse. En Oversættelse af det Nye Testamente paa Grønlandsk af Paul Egede, den Norske Præst og Missionær Hans Egedes Søn, tryktes første Gang i Kjøbenhavn i 1744. I vore Dage har den Norske Præst Stodfleth oversat det Nye Testamente for de Norske Finner i Finmarken paa deres Sprog. Det er udkommet i to Dplag i Kristiania i 1840 og 1850. Nu er en revideret Udgave færdig af Fin Lars Hætta under Tilsyn af Prof. Friis. Stodfleth oversatte ogsaa Dele af det Gamle Testamente.

Her kan maaske et Par Ord om den Fordom, som man ofte har mod nye Bibeloversættelser, være paa rette Sted. Naar den, som selv ikke kan læse Bibelen i Grundsprogene, bliver fortrolig og tilbavnt med en Bibeloversættelse, saa tror han ofte, at denne maa være den ene rigtige, at just de Ord og Udtryk, som findes i den, ikke kunne forandres. Dette kommer naturligvis deraf, at man ikke betænker, at en Over-

fættelse er en Oversættelse, og ikke det samme som Grundtexten, samt deraf, at man ikke forstaaer sig paa en Oversættelses Bestaafenhed. Enhver ved, at man kan udtrykke en og den samme Mening paa flere forskjellige Maader, med flere forskjellige Ord, enten det sies mundtligt eller skriftligt. Men ligesaa kan enhver Tanke, enhver Mening paa Bibelens Grundprog ogsaa udtrykkes paa flere forskellige Maader. Det er ikke saaledes med to Sprog, at ethvert Ord i det ene blot kan passe til et bestemt tilsvarende Ord i det andet, saa at det ene — efter mathematisk Talebrug — dækker det andet. Var det saa, saa blev to Sprog om trent som to Maskiner, af hvilke man kan tage et Hjul ud af den ene og sætte ind i den anden. Var det saa, da vilde ikke Sprogene være et Udtryk for Tanken og Mændene. Derfor kan et Ord i det ene Sprog udtrykkes med flere Ord i det andet, af hvilke Alle enten udtrykke Meningen lige godt eller mere eller mindre godt. Og ofte kan et Ord i det ene Sprog slet ikke udtrykkes i et andet Sprog ved et eneste Ord, men ved en vidtløftig Omfærdning med flere Ord. Naar da En oversætter fra det ene Sprog til det andet, saa stræber han efter bedste Skjøn, saa godt han kan, at udtrykke Tankerne af det ene i det andet. Hvor god eller slet hans Oversættelse bliver, det beror naturligvis paa hans Dygtighed i begge Sprog, om han nemlig forstaaer godt det Sprog, han oversætter fra, og kan udtrykke sig godt i det Sprog, han oversætter paa.

Vi skulle opløse dette ved et Exempel: Luk. 2, 1. (Begyndelsen af Juledags-evangeliet) Ilyder saaledes i Grundtexten (paa Græsk; da græske Typer

ikke have her, maa vi nøie os med nogenlunde at gjengive Ordlyden):

Egeneto de en tais hemerais ekainais exelthen dogma para Kaisaros Augustu apographesthai pasan oikumenen.

Dette er oversat temmelig nøiagtigt efter Ordene i vor almindelige Bibeloversættelse saaledes: „Men det begav sig i de Dage, at en Befaling udgik fra Keiser Augustus, at al Verden skulde indskrives (i Mandtal). De to første Ord i Originalen, egeneto de, som her ere gjengivne med de fire Ord: „Men det begav sig“, kunne udtrykkes paa mange Maader. Det kunde saaledes hede: „Men det skede“, „men det hændte“, „men det tildrog sig“, „men det gik saa til“ o. s. v. uden at man kan sige, at det var urigtigt oversat, hvilken af disse 4 her anførte Maader man end vilde vælge til at udtrykke disse Ord paa. Derimod var det ikke lige godt med Hensyn til Sproget, hvilken af disse Maader man valgte. I den Henseende vilde enten den, som nu er valgt i vor Bibeloversættelse, eller den første af de her nævnte Maader være at foretrække for de andre. Ordene „i de Dage“ heder egentlig „i hine Dage“ i Grundtexten. Det Ord i Grundtexten, som er gjengivet med Ordet „Befaling“, kunde ogsaa hede „Bud“, „Paabud“ o. s. v. Ordet „udgik“ kunde ligesaa godt hede „udkom“. Ordene „i Mandtal“ staa ikke i Grundtexten, men ere fæiede til i Oversættelsen, fordi Sammenhængen kræver det. Vilde man oversætte Verset noget friere, saa kunde det f. Ex. hede: „Det skede paa den Tid, at Keiser Augustus lod befale, at al Verden skulde stattskrives“, og Meningen vilde ogsaa da blive rigtig, men den fulgte da ikke saa nøie Grundtexten;

det bør dog en Oversættelse imidlertid altid gjøre, saa længe Oversættelsen ikke derved bliver mindre tydelig. Oversætteren kan i mange Tilfælde have Balget imellem at oversætte ordret og oversætte tydeligt, og han maa ofte opgive det ene for det andet, naar han ikke kan opnaa begge Dele. Dette Vers oversatte man i de første kristelige Aarhundreder i den gamle Latinske Oversættelse Itala paa flere Maader. I Cambridger Haandskriftet af denne Oversættelse er dette nemlig oversat: Factum est autem in diebus illis exivit edictum a Cæsare Augusto profiteri omnem orbem terrarum. Dette lyder oversat saaledes: „Men det skede i hine Dage, at der udgik Paabud af Keiser Augustus at optegne hele Jordens Kreds“. Dette lyder paa samme Maade i det Palatinske Evangelium, indtagen, at der istedetfor Ordene „omnem orbem terrarum“ staar „unusquisque in suam civitatem“, altsaa istedetfor: „hele Jordens Kreds“ „hver enkelt i sit Rige“.

I den Latinske Oversættelse Vulgata oversættes dette Vers saaledes: Factum est autem in diebus illis, exiit edictum a Cæsare Augusto, ut describeretur universus orbis.

Det er temmelig noiagtig efter Ordene. Noget friere er det udtrykt paa Latinske Døtreprog, d. e. Italiensk, Spansk, Portugisisk og Fransk, nemlig: Italiensk: Or in qve' di avvenne che un decreto uscì da parte di Cesare Augusto, che tutto il mondo fosse rassegnato.

Spansk: Y acontecio' en aqvellos dias, qve salio edicto de parte de Augusto Cesar, qve toda la tierra fuesse empadronada.

Portugisisk: E aconteceo no-qvelles dias, qve sahio hum edicto

emanado de Cesar Augusto, para qve fosse alistado toda o mundo.

I den Fransk-reformerte Kirkes mest brugte Oversættelse er dette Sted endnu friere oversat, hvor det heder:

En ce temps-la on publia un Edit de la part de Cesar Auguste, pour faire un denombrement des habitans de toute la terre.

Dette lyder oversat omtrent saaledes:

„I denne Tid bekendtgjorde man en Ordre fra Keiser Augustus's Side om at gjøre en Optælling af hele Jordens Indbyggere“. Dette ser man er meget frit.

I den Gothiske Oversættelse lyder det saaledes:

Varth than in dagans jainans; urrann gagrests fram Kaisara Augustau gameljan allana midjungard.

Dette er noiagtigt oversat.

Friere er derimod Luthers (Tydske) Oversættelse af dette Sted, der lyder saaledes:

Es begab sich aber zu der Zeit, daß ein Gebot vom Kaiser Augusto ausging, daß alle Welt geschäzet würde.

Dette lyder oversat saaledes:

„Men det begav sig til den Tid, at et Bud udgik fra Keiser Augustus, at al Verden skulde skatlægges“. Man lægge Mærke til, at Luther bruger Udtrykket „til den Tid“ istedetfor det noiagtigere i „hine Dage“, samt „skatlægges“ istedetfor det noiagtigere „indskrives“.

Ligesaa frit oversat er dette Vers i den Engelske Kirkes Bibel, hvor det lyder saaledes:

And it came to pass in those days, that there went out a decree from Cesar Augustus, that all the world should be taxed.

Det heder ligefrem oversat:

„Dg det kom til at ske i disse Dage, at der udgik en Befaling fra Keiser Augustus, at al Verden skulde statlægges“.

Den Hollandske Bibeloversættelse oversætter det derimod meget tro. Der heder det:

En het geschiedde in die zelve dagen da dat er een gebod uitging van den Keiser Augustus, dat de geheele wereld beschreven zoude worden.

I den Flamske Oversættelse er dette Vers næsten Ord til andet ligelydende hermed.

I den Svenske Bibeloversættelse, som følger nøiagtigt Luthers Oversættelse, lyder det saaledes:

Det begaf sig i den tiden, att af Keisar Augusto udgick ett bud, att all verlden skulde beskattas.

Man ser af alle disse Prøver, at et Bibelfsted kan oversættes paa mange forskjellige Maader.

Vi skulle ogsaa oplyse det med et Exempel af det Gamle Testamente.

1 Mosseb. 49, 1. Lyder saaledes i Grundtexten (paa Hebraisk; hebraiske Typer haves ikke her):

Vajikra jakob el-banaiv vajomer haasfu veagidah lakem et ascher jikra etkem beacharit hajamaim.

Dette er oversat i vor almindelige Bibeloversættelse temmelig nøiagtig saaledes:

„Dg Jakob kaldte ad sine Søner og sagde: Samler Eder, og jeg vil forkynde Eder, hvad Eder skal vederfares i de sidste Dage“.

Flere af de her brugte Udtryk kunde naturligtvis udtrykkes paa mange Maader. Ordene: „Dg Jakob kaldte ad sine Søner“ kunde saaledes hede: „Jakob kaldte sine Søner til sig“, „Jakob bad sine Søner komme til

sig“ o. s. v. „Samler Eder“, kunde ogsaa hede: „Kommer sammen“. „Jeg vil forkynde Eder“, kunde hede: „jeg vil aabenbare for Eder“, „jeg vil gjøre Eder bekendt med“ o. s. v. „Vederfares“ kunde ligesaa godt hede: „hændes“, „ske“ o. s. v.

I den nye Oversættelse af det Gamle Testamente er dette Vers oversat saaledes:

„Dg Jakob kaldte sine Søner (til sig) og sagde: Samler Eder, og jeg vil forkynde Eder, hvad Eder skal vederfares i de sidste Dage“. „Til sig“ er her sat i Parenthes, fordi det ikke staar i Grundtexten, men er tilsat for Lydeligheds Skyld.

I den Græske Oversættelse Septuaginta lyder dette Vers saaledes:

Ekalese de Jakob toys hyioys autoy kai eipen aytois synachthete hina annaggeilo hymin ti apantesei ep', eschaton ton hemeron. Det er: „Men Jakob kaldte sine Søner og sagde til dem: Samler Eder, for at jeg kan forkynde Eder, hvad der vil hændes Eder i de sidste Dage“. Dette er temmelig nøiagtigt. Efter „sagde“ er tilføiet „til dem“, hvilket ikke staar i Grundtexten. Men det er sleet for Lydeligheds Skyld.

Nøiagtigt overensstemmende med Septuaginta er dette Vers oversat paa Latin i Vulgata, hvor det heder:

Vocavit autem Jacob filios suos, et ait eis, congregamini, ut annuntiem qvæ ventura sunt vobis in diebus novissimis.

I den Franke Bibel er dette Vers oversat ganske overensstemmende med Septuaginta og Vulgata. Det heder:

Puis Jacob apella ses fils et leur dit: assemblez vous et je vous declarerai ce qui vous doit arriver aux derniers jours.

Luther oversætter det paa Tydsk saaledes:

Und Jacob herief seine Söhne und sprach: Versamlet euch, daß ich euch verkündige, was euch begegnen wird in der künftigen Zeit. Dette er nøiagtig efter Grundtexen, undtagen de to sidste Ord, der betydte „i den kommende Tid“, istedetfor at det skulde staa „i de sidste Dage“.

I den Engelske Bibel er det oversat temmelig nøiagtigt efter Grundtexen saaledes:

And Jacob called unto his sons, and said, Gather yourselves together, that I may tell you that which shall befall you in the last days.

I den Svenske Bibel lyder Verset saaledes:

Och Jacob kallade sina söner, och sade: Församlar eder, att jag må förkunna eder, hvad eder skal hända i den yttersta tiden.

Vi se atter, at et Bibelsted kan udtrykkes paa mange Maader. Men har Læqmanden saaledes ofte en urigtig Forestilling om en Oversættelses Bestaaenhed, saa har han ligesaa ofte en anden underlig Mening om den Bibeloversættelse, som han er vant med, idet han lever i den Tro, at den er uden Mangler, uden at han betænker, at kun de hellige Guds Mænd, Profeterne, Evangelisterne og Apostlerne, som have skrevet Bibelen, talede drevne af den Helligaand (2 Petr. 1, 21), og altsaa vare useilbare, og at saaledes alene Grundtexen kan være feilfri, medens ikke Oversætterne ere useilbare, og Oversættelserne derfor ikke uden Mangler.

Hvad nu Bibeloversættelserne angaar, da maa det først betænkes, at en Oversættelse kan engang have været meget god, men er nu ikke længer saa god i

enhver Henseende, efter lang Tids, ofte flere Aarhundreders Forløb. Sagen er nemlig den, at ethvert levende Sprog forandres med Tiden. Man sammenligne blot Bøger, som ere to hundrede Aar gamle, eller blot hundrede Aar gamle, med Bøger fra vor Tid, saa skal man se stor Forskjel i Sproget. Man finder i de gamle Bøger mange Ord, som nu ikke længer bruges, men ere forældede og enten slet ikke forstaaes, eller kun forstaaes halvt af den nu levende og opvoksende Slægt, medens der i de nye Bøger er optaget mange nye Ord i Sproget, som ikke fandtes derfor længere Tid tilbage. Mange Begreber og Udtryk, som findes i Bibelen i dens Grundtprog, men som man tidligere ikke kunde udtrykke i vor Sprog uden ved lange Omfkrivninger, og det endda ofte meget mangelfuldt, kan man nu udtrykke langt bedre. Skal det derfor ikke engang komme dertil, at Bibelen bliver temmelig uforstaaelig for Folk, idet dens Sprog bliver forældet, saa trænger ogsaa en Bibeloversættelse til at forbedres i Tidens Løb. Kun maa det ikke ske islang, men af dygtige, samvittighedsfulde, kristelige Mænd, der ere Sprogene mægtige og Arbeidet vorne.

Hvad vor nu brugelige norske Bibeloversættelse angaar, da er den vel ikke uden Mangler. Men den er dog langt bedre end de tidligere Udgaver. Ikke destomindre er det noksom bekendt, at man af from Misforstaaelse har villet slaa Brag paa den, og gjort store Opoffrelser for at saa udbredt en ældre fra det forrige Aarhundrede. Saaledes besjergede Claus Nielsen i Fredrikshald for nogle Aar siden to store Dplag af den. Og Thorkel Hammersmark i Kristianssand leverede en langt ældre Udgave af det Nye Testamente. Det er vel godt, at Bibelen bliver udbredt,

selv om det er i de ældre mere mangelfulde Oversættelser i et forældet, daarligt, ofte næsten uforstaaeligt Sprog. Men siden der nu ikke er Trang dertil, idet Bibelselskaberne, det Norske, og det Britiske og udenlandske, have arbejdet saa meget for Bibelens Udbredelse i vort Sprog, og ved store Opofrelser gjort, at vi endog have en forbedret Oversættelse af det Gamle Testamente, og denne Bibel selges saa billigt, saa maa man ansee hine Opofrelser for at saa udbredt Aftryk af Bibelen efter de ældre Udgaver, som de to nævnte af Olaus Nielsen og Thorkel Hammersmark, som en unyttig Gjerning. Sandheden er nemlig den, at det Gamle Testamente væsentlig er det samme i begge Udgaver, baade i Olaus Nielsen og Bibelselskabernes. Kun enkelte yderst ubetydelige Forbedringer ere paa endel Steder foretagne i Sproget i den sidste. I det Nye Testamente er der derimod foretaget mange væsentlige Forbedringer i Bibelselskabernes Udgave, baade med Hensyn til Tydelighed og Klarhed i Sproget, og med Hensyn til Nøiagtighed og Overensstemmelse med Grundteksten. Det Gamle Testamente, der, som ovenfor erindret, endnu er brugt baade i Norge og i Danmark efter den Kjønske Oversættelse fra 1607, der vel oftere har været gjenmejet, men hvorved der aldrig har været foretaget nogen ret gjenmeigribende Forbedring, har vel Mangler baade med Hensyn til Sproget og med Hensyn til Meningen. Men man har nu arbejdet efter Bibelselskabernes Foranstaltning baade i Norge og i Danmark paa at saa nye Oversættelser.

Det Nye Testaments Oversættelse blev, som be nævnt, forbedret ved Gjenmeigribet af Professor Hersleb, og er det end ikke ganske uden Mangler, saa

ere disse vistnok saa og temmelig uvæsentlige. Vi skulle her paapege et meget vigtigt Sted, som er oversat mindre nøiagtigt: Math. 28, 19. (Daabsindstiftelsesordene) have vore Bibeloversættelser hidindtil oversat mindre rigtigt: „Gaar hen, lærer alle Folk og døber dem osv“. iftedetfor at det bør oversættes: „Gaar hen, gjører alle Folk til Disciple, idet I døbe dem i Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn, og idet I lære dem at holde Alt det, jeg har befalet Eder.“ I Grundteksten bruges, efter hvad der er almindeligt i Græsk, Participialformerne „døbende dem“ og „lærende dem“, saa at det endnu mere ordret, men derfor ikke rettere med Hensyn til Meningen, men dog mindre godt med Hensyn til Sproget, kom til at hede: Gaar hen, gjører alle Folk til Disciple, døbende dem i Faderens og Sønnens og den Helligaands Navn og lærende dem osv“. Participialformerne „døbende“ dem osv. og „lærende“ dem osv. ere sideordnede, men begge underordnede det foregaaende Gjerningsord „gører til Disciple“, hvilket indbefatter baade at døbe og at lære. Det er ved Daab og Undervisning alle Folk skulle gjøres til Herrens Disciple. Det samme Udtryk bruges i Ap. Gj. 14, 2. hvor der er oversat rigtigt med: gjøre til Disciple. At Stedet maa og bør oversættes saaledes, derom ere fast alle nyere Fortolkere enige. Jeg skal nævne nogle af dem; Bengel, Kuinöl, Rosenmüller, Olshausen, De Wette, von Gerlach, Visco, Meyer, Burger, Clausen, Weyels og Viborg. Den urigtige Oversættelse af dette Sted var først kommen ind i den Latinste Itala, var efter den bleven staaende i Vulgata, gif derfra over i Luthers Oversættelse. Indflydelsen af disse 2 sidstnævnte har haft til Følge, at Stedet er oversat saaledes

i de fleste Bibeloversættelser fra de senere Tider: saaledes i de Romanske Sprog (Italiensk, Spansk, Fransk, Portugisisk), i de Germaniske Sprog (Tjdsck, Hollandsk, Dansk, Svensk, Fjlsandsk, Engelsk). Saaledes er det ogsaa oversat i de Slaviske Sprog (gammel Slavisk, Russisk, Palsk Bzhmisk), ligesaa i den Syriske Nesckito. Den Engelske Oversættelse har den Fjndskhedse, at dette Sted oversættes paa samme Maade i det Engelske Bibelselskabs mange nye Oversættelser. Jeg kjender kun 2 Oversættelser af det Nye Testamente, hvor Stedet er rigtigt oversat, nemlig: en Latinisk Oversættelse Theodor Beza, udkommen i Genf 1565, et Bevis paa, at man allerede da var opmærksom paa det Rette, og den Svensklappiske Oversættelse, trykt i Hernösand i Sverige 1811. I Norge og i Danmark har man opdaget det Rette i Bibelhistorierne, som brugtes i Skolerne. Paa Fjlsand har man rettet det i Katekismen trykt i Nesckjavik 1851. Af dette Sted, saaledes som det sædvanlig er oversat, har man, som bekendt, villet hente Grunde mod BARNEDAABENS Retmæssighed, idet man først skulde lære Folk, — har man paaftaaet — og siden døbe dem. Men man kan ikke lære Noget, før han kommer til Stjels Aar og Alder. Men naar Stedet oversættes rigtig, er det derimod netop en Støtte for BARNEDAABENS Retmæssighed. Det paahyder at gjøre alle Folk til Kristi Disciple ved at døbe dem i den treenige Guds Navn og ved at lære dem at holde Herrens Befalinger.

Stundom have Oversættere, for at gjøre Sammenhængen tydeligere, ikke

blot oversat, men tillige lagt en Fortolkning ind i Oversættelsen. Dette kan være gjort i en god Mening, men det kan dog ofte være misligt, da Fortolkningen muligens ikke kan være den rette. Derfor er det uidentvial rettest at oversætte ligefrem. Som Exempel herpaa kan anføres 2 Kor. 6, 7., hvor der i Grundteksten staar: dia ton hoplon tes dikaiosynes ton dexion kai aristeron (ved Retfærdighedens Vaaben de høire og venstre). Da nu Stridsmændene holdt Sværdet, hvormed de stred, i den høire Haand, og Stjoldet, hvormed de forsvarede sig, i den venstre Haand, saa har man i det Danske Bibelselskabs Nye Testamente, der blev gennemseet 1819, oversat dette saaledes: „Med Retfærdigheds Vaaben baade til Angreb og Forsvar“. Her er der lagt en Fortolkning ind i Oversættelsen. Dette er oversat mere ligefrem i vor Bibeloversættelse, hvor det heder: „Ved Retfærdigheds Vaaben til høire og venstre Side“.

Kol. 3, 16. Lyder saaledes i vor ældre Oversættelse: „Lader Kristi Ord bo rigeligen inden i Eder“ o. s. v., medens der i den nu brugelige Oversættelse staar „iblandt Eder“, efter Luthers Oversættelse. Det Retteste var nok at stryge „inden“ i den gamle Oversættelse, saa det kommer til at hede „i Eder“, som staar i Grundteksten. Men dette „i Eder“ betyder baade indvortes i Eder og udvortes i Eder, det er, i Eders Midte. Baade „inden i Eder“ og „iblandt Eder“ udtrykke derfor begge hver paa sin Maade for Lidet. Derfor burde det vistnok hede „i Eder“ eller „hos Eder“.

Anm.: Ordet „Fortsættelse“, som staar over denne Artikel, bedes rettet til „Slutning“.

Teltliv i Siberien.

(Af George Kennan. — „Fra alle Lande“).

(Fortættelse).

En Times Tid efter, at Solen var gaaet ned, red de ned i en dyb, ensom Dal, som efter Førerens Sigende udmundede ved Strandbredden ikke langt fra Samanka-Flodens Udløb. Medens de Andre reiste Teltet, red Kennan og Buschine hen til det bestemte Mødested, men vendte med uforsrettet Sag tilbage; der fandtes ikke Spor af Mennesker. Den næste Morgen flyttede de Teltet ned til Søen og belavede sig paa at blive paa dette Sted i to Dage for at vente paa Baaden, saaledes som Ordren lød; men det var klart nok, at den ikke vilde kunne naa Samanka-Floden i saadant et Veir, og hvis Majoren og hans Ledsgere ikke vare slupne i Land et eller andet Sted, forinden Stormen begyndte, var der kun ringe Haab om, at de endnu vare i Live. Om Aftenen meddelte Buschine imidlertid Kennan, at de ikke havde mere Proviant. Baade han og de andre Folk havde stolet saa trygt paa at træffe Baaden ved Samanka, at de kun havde taget Levnetsmidler med for tre Dage. Under disse Omstændigheder var der ikke Andet at gjøre end at bryde op snarest muligt for at vende tilbage til Lesnoi. Ved første Daggry bleve Hestene sadlede, den lille Smule Bagage fordeltes iblandt dem saa ligeligt som muligt, og man stod rede til atter at drage ind mellem Bjergene, da Føreren efter en Raadslagning med sine Kammerater erklærede, at ethvert Forsøg paa at naa Lesnoi ad den Vej nu vilde være frugtesløst, hvorimod han foreslog, at de skulde forsøge paa at trænge frem ad

den smale Havstok, som Ebben vilde lægge tør langs med Klipperne. Denne Plan var ikke forbunden med større Fare end en Marsch uden Levnetsmidler mellem Bjergene; man vovede ganske vist Livet, men havde større Udset til at slippe levende derfra. Syv Mile længere mod Syd aabnede der sig en Kløft ud til Havet; kunde man naa dette Sted, inden Flodtiden indtraf, aabnede der sig derfra en Vej ind mellem Bjergene, som iaa en Dag vilde føre dem til Lesnoi. Skulde Forsøget glippe og Vandet naa dem forinden, kunde de maaste endda slippe derfra med Livet ved at klatre op imellem Klipperne; men Hestene maatte da overlades til sin Skæbne, de vilde drukne istedetfor at ontomme af Kulde og Sult mellem Bjergene. Hans Plan gik altsaa ud paa et Væddeløb med Høivandet; Banen var en smal Sandstrimmel, syv Mil lang, med en Mur af Fjælde paa den ene Side og paa den anden det aabne Hav, som lidt efter lidt vilde stige, indtil det i Løbet af nogle Timer stod ti Fod over den farlige Kendebane. Forslaget blev glædeligt vedtaget.

Ebben var nylig begyndt at løbe ud, og de maatte saaledes vente en tre, fire Timer, til Vandet havde trukket sig saa langt tilbage, at Høsten blev fri. Denne Mellemtid benyttede Folkene til at tage og dræbe en af Hundene, som vare løbne med fra Lesnoi, for at ofre til den onde Aand, som huserede imellem disse Bjerge(!). Dyret blev skaaret op, Indvoldene toges ud og spredtes til alle fire Verdenshjørner, og Kroppen blev ophængt ved Bagbenene paa en lang

Stang, som blev stukket ned i Jorden. Ofret hjalp dog Intet, thi Stormen vedblev at rase med uivækket Kraft, men de overtroiste Kamtschadalere følte sig dog aabenbart mere trygge efter dette Hundemord.

— „Omtrent Kløffen ti erklærede Jøreren, at nu maatte vi bryde op, vi vilde da have noget over fire Timer til at naa den omtalte Kløft. I et Nu kom vi i Sadlen og satte afsted i strygende Galop hen ad Havstokken, hvor de steile, sorte Klipper kastede sine Skygger ud over os, og Brændinger sprojtede os i Ansigtet fra den anden Side; hen over Masser af Tang, Sneglehusse, Drivtømmer og Tusinder af Medusaer, som Stormen havde kastet paa Land, gik det saa stærkt, Hestene kunde strække ud, og kun hvor de løsrevne, nedstyrtede Klippeblokke nødte os til at fare i Mag, fik Dyrene et Dieblit Lov til at puste ud. Vi havde vel tilbagelagt fire Mile paa denne Maade, da Buschine, som red i Spidsen, holdt sin Hest saa pludseligt an, at han nær var faret ud over Hovedet paa den, og udstødte sit „Medveh! Medveh!“ Og ganske rigtigt, saavidt man kunde se, var det to Bjørne, der kom travende langs med Strandbredden en Fjerdingvei forud; men det var ikke godt at sige, hvorledes de vare blevne bragte i denne fortviolede Stilling, hvor de uundgaeligt vilde drukne, inden tre Timer vare gaaede. Imidlertid, de vare der nu engang, og forbi dem maatte vi. Efter at have seet til vore Bøsser travlede altsaa Buschine og jeg fremad mellem Klipperne, og vi vare omtrent komne dem paa Studovide, da Buschine gav sig til at le og raabte: „Det er Menneſter.“ Han havde Ret; to Indfødte klædte i Pelsværk, nærmede sig heftigt gestikulere, idet de holdt noget Hvidt iveitret

som et Parlamentærslag. Det var et Brev fra Majoren, hvori han meddelte, at han og hans Ledfagere den 4de vare drevne iland af Stormen femten Væster Nord for Lesnoi, og befalede mig siebliffelig at vende om. Sendebudene havde forgjæves søgt at trænge frem over Bjergene; da de fandt, at det var umuligt, lod de sine Heste løbe og begav sig tilfods langs Stranden for ad denne Vei at naa os ved Samanka; naar det blev Høivande, vilde de have søgt Ly oppe mellem Bjergene.

„Der var ikke Tid til lang Forflaring, thi Vandet kom nu hurtigt ind, og vi havde hændet tre Mil at ride i en Time, hvis vi ikke vilde see vore Heste drukne. I en Fart kom de to Vandringmænd til Hest, og atter gik det fremad i Galop.

Efterhaanden som vi nærmede os den frelsende Kløft, blev Stillingen mere og mere kritisk. Ved hver Pynt, som vi passerede, var Vandet steget høiere, og paa adskillige Steder sprojtede Skum og Stænk allerede mod Klipperne; endnu et Kvarter, og det vilde ikke være nogen Vei. Vore Heste holdt glimrende ud, og vi vare nu tæt ved Kløften. Da vi naaede den sidste Pynt, havde Soen allerede begyndt at bryde imod Klippen, og Vandet var to til tre Fod dybt, men frem gik det i Galop, og et Par Minuter efter vare vi i Sikkerhed.

„Ved Midnat gjorde vi Holdt ved den forladte Hourt, hvor vi havde spist Frokost fem Dage tidligere; vi havde da været fjorten Timer i Sadlen uden at nyde det Mindste og vare i høi Grad udmattede. Tidligt den følgende Morgen brød vi atter op. Sulten begyndte nu at plage mig eftertryffeligt, og tilsidst var jeg saa spag, at jeg havde Møie med at holde mig i Sadlen, men et Par Timer efter, at det var blevet

mørkt, naaede vi Lesnoi, og vore Lidelser havde en Ende." —

Som en Følge af Spændingen og de udstandne Strabadser fik Major Abaza en heftig rheumatisk Feber, og hermed var foreløbig enhver Tanke om at drage videre opgivet. Dobb drog altsaa tilbage til Tigil for at hente en Læge og frisk Proviant, medens Kennan og Buschine bleve tilbage for at pleie den Syge. Det var en kjedelig Ventetid, og Kennan pleiede da ofte om Aftenen at jatte sig ude i Kjøkkenet og lytte til Folkenes Sange og Gitarspil og høre dem fortælle Historier om deres farlige Eventyr imellem Bjergene. Deres Nationalkarakter er allerede bleven skildret; Kennan anfører et enkelt Træk, som tilfulde viser deres Godmødighed og og Tjenstagtighed. En Dag ytrede den Syge det Ønske at faa noget Mælk. Starosten kunde have sparet, at der fandtes ikke en Ko i Landsbyen, men sagde blot, at han vilde se, om han kunde skaffe det Forlangte, og sendte uopholdeligt et Bud til nærmeste By; om Aftenen fik Majoren Mælk til sin The. Derefter red en Mand hver Dag i Løbet af en Maaned fem Mil for at hente en Flaste frisk Mælk.

Indbyggerne i det nordlige Kamtschatka have i Almindelighed to Boliger, en til Sommerbrug og en, som de benytte om Vinteren; undertiden ligge de en Mils Vei eller mere fra hinanden. Vinterboligen, „Zimnia“, er som oftest anlagt inde mellem de skovbevorede Høie, og her bo de fra September til Juni; Sommerresidenten, „Letova“, ligger derimod altid ved Udløbet af en Flod eller Strøm og bestaar af nogle faa jorddækkede Hjørts, en halv Snes tegleformede Bologaner paa Pæle og en Mængde Galger, i hvilke Fisken hænges til Tørring.

I Begyndelsen af Juli gaar Lægen fra Havet op i Floderne i uhyre Stærker. Inde i det Indre af Landet, en Snes Mil fra Stranden, fandt de Reisende paa mange Steder de smaa Vandløb opfyldte med saadanne Bunker af døde, døende og forraadnede Fisk, at Vandet ikke kunde driffes eller bruges paa anden Maade; og selv i de mindste Bække kunde man se 18—20 Tommer lange Lar, som endnu med største Besværlighed arbejdede sig op ad Strømmen, skjønt Vandet ikke var dybt nok til at skjule dem. Paa denne Vandring forandres Fiskens Udseende efterhaanden; Skællene blive glandsløse og falde tilsidst af, Kjødet bliver blegt, næsten hvidt, bliver tørt og mister sin Smag. Fiskestationerne anlægges derfor saavidt muligt helt ude ved Flodernes Munding. Lærens aarlige Vandring skyldes det for en Del, at det nordøstlige Siberien er beboet; var der ikke en saadan Overflodighed af Fisk, vilde Landet neppe have andre Indbyggere end de omstreifende Nomadestammer.

Naar Fiske tiden er forbi, vende de Indfødte tilbage til sine Vinterboliger for at gjøre Fælterne i Stand til Zobel Fangsten, og de tilbringe den næste Maaned i Stovene, beskæftigede med dette Arbejde. I en tyk Træstamme hugges en perpendicularer (d. e. lodret) Fals, en halv Alen lang, fire Tommer bred og fem Tommer dyb, saaledes at den nederste Ende af Jordhøjningen omtrent vil være i Høide med Zobelens Hoved, naar Dyret staar opreist; derpaa sælbes og afgrenes en tyndere Stamme, hvis ene Ende anbringes i en kløftet Gren, som er sat ned i Jorden, medens den anden tilhugges, saa at den let kan glide ned igjennem Falsen; en Løs Stillepind, til hvilken Lokemaden er fastgjort, understøtter den

her, og naar Zobelene rejser sig op paa Bagbenene og stikker Hovedet ind i Labningen for at tage den fristende Bid, falder Træstammen ned og knuser dens Hoved, uden at Skindet bestræbes. En Mand sætter indtil hundrede af disse Snarer, som han dernæst passer om Vinteren; men desuden jager han Zobelene paa Skier med afrettede Hunde. Der fanges aarligt 6—9000 Zobler paa Kamtschatka, hvis Skind tilhøbe udføres til Rusland, for derfra at forsendes over det øvrige Europa. 1867 var Prisen for et Zobelskind paa Kamtschatka femten Rubler (8 Mk. 8 Skill. dansk eller 85 Skill. norsk), men Betalingen erlagdes i The, Sukker, Tobak og andre Varer, paa hvilke Kjøbmanden selv satte sin Pris, saa at Sælgeren i Virkeligheden kun fik halv Pris.

Der kan vel kun være en Mening om, at et Folks Karakter indtil en vis Grad afspejler sig i dets Sange. Kamtschadalerne ere ikke et trigerigt Folk og have heller ingen Sange, der forherlige deres Forfædres Bedrifter i Slaget eller paa Jagten; gennem alle deres Folkevise gaar der en melankolsk Stemning; det er lyriske Digtninger, der handle om Kjærlighed og Hjertesorg. Musikken har en vild Klang i den Fremmedes Øren, men giver ham dog Forestillingen om en hemmelig Ve og Længsel efter Noget, der er tabt for aldrig mere at komme tilbage. — „Jeg er indrer en Vise — siger Kennan — kaldet Penjinste, som de Indfødte sang en Aften i Lesnoi; det var den nydigste Melodi, jeg nogenstinde har hørt, men tillige ubestribelig vemodig; det var som en fortvilet Sjæls Klage og Længsel efter Forsløsning. Det var mig imidlertid ikke muligt at faa Ordene overfattede; hvad de handlede om, ved jeg saaledes ikke, men Musikken var i sig

selv tilstræffelig til, at man maatte faa Laarer i Vinene. Paa Sangerne selv udbøvede den ligefrem en Tryllemagt og satte deres let bevægelige Følelser i den voldsomste Bevægelse.“ — Dandsmelodierne ere naturligvis af hel anden Karakter. I Regelen er det livlige, energiske Staccato-Pasfager, der gjentages mange Gange uden Variation. Næsten alle Indfødte affkompagnere sig selv paa en trekantet Gitar, „Celalika“, med to Streng; nogle af dem spille ogsaa smukt paa en simpel, hjemmelavet Violin, og alle elske de lidenskabeligt Musik af enhver Art. Musik, Dands og om Vinteren Voldspil (med Foden) paa Sneen og Væddeløb paa Hundeslæder udgjøre deres Fornøielser.

Hunden paa Kamtschatka er en Nærbeslægtet af den spidsørede, eskimoiske Ulvehund og ligner den i Vildhed, Haardforhed og Styrke; den fødres som oftest kun en Gang om Dagen, Kantsjonen er da halvandet eller to Pund tørret Fisk. Slæden er omtrent ti Fod lang og to Fod bred, lavet af tørt Birke-træ; den udgjør et simpelt Træmmeværk, der er bundet fast med Sælfskindremme til to krumme, brede Stænger. Der findes ikke mindste Stykke Jern paa den, og den veier derfor heller ikke mere end en Snes Pund. Størbelig som den ser ud, er den dog istand til at bære en Vægt af 4—500 Pund og taale adskillig voldsom Medfart. For en saadan Slæde spændes syv til femten Hunde, alt efter Egnens Bestaffenhed og Byrdens Størrelse; under gunstige Forhold kunne elleve Hunde tilbagelægge ti til tolv Mil med en Mand og en Bepakning af 400 Punds Vægt. De gaa sammen to og to, spændte fast ved en Halsrem til en lang Sæle af Sælfskind, der er fastgjort til Slæden; Rud-sken styrer dem alene ved Tilraab og ved

Hjælp af en dertil dresseret Hund; Bidst bruger han ikke, men er derimod forsynet med en tyk Stok, omtrent to Alen lang og to Tommer i Diameter; i den ene Ende af den er anbragt en Jernpig. Den kaldes „Drstel“ og bruges til at standse Slædens Fart, naar det gaar ned ad Bakke, eller til at bringe Hundene til at staa, naar de forlade Sporet, hvilket de hyppigt gjøre for at forfølge Kendsdyr og Ræve. Den sidste Ende af Stokken jages da ned paaskraa foran en af Gjængerne (d. e. Meierne) og naar den i denne Stilling slæbes gennem Sneen, medens Manden holder fast ved den anden Ende af den, virker den som en kraftig Bremser, der snart kan bringe Slæden til at staa stille, hvis det skulde være fornødent.

Kamtschadalernes Dragt bestaar omtrent udelukkende af Skind hele Aaret rundt. Vinterdragten bestaar af Sælskinds-Støvler, „Torbasja“, derunder Strømper af samme Materiale, som naa op til Knæerne, Peltsværksbenklæder, paa hvilke den laadne Side vender indad, en Rævestindshætte med en bred Fryndse af Jervens Haar og prydet med Dvrets Dren, og endelig en tung „Kuthlantka“ eller dobbelt Peltsværkskoft, der naar ned til Knæerne. Den forarbejdes af det tykkeste og blødeste Kendsdyrskind af forskjellige Farver, prydet forneden med Broderi og kantet ved Hænderne og i Halsen med Rævestind; under Hagen er paaføjet en fintantet Smælle, hvormed Næsen kan tildækkes, og i Nakken sidder en Hætte, som i ondt Veir kan trækkes op over Hovedet. I denne Dragt trodser en Kamtschadaler den strengeste Kulde.

II. Blandt Korakerne.

I Midten af Oktober ankom en russisk Læge fra Tigil for at tage Major Abaza under Behandling og ved Hjælp

af sine kraftige Midler, Dampbade, Aareladning o. s. v. forvandlede han ham i Løbet af fjorten Dage til et rent Skelet; men Feberen drev han ud, og den første November isørte de Reisende sig paany sine Skindklæder, sagde Farvel til de gjæstfrie Folk i Lesnoi og brød op atten Mand stærke med sytten Slæder, to hundrede Hunde og Levnetsmidler for forrethve Dage, fast bestemte paa at naa Gishiga ved den nordligste Ende af det oloftke Hav. —

„Det var sent paa Eftermiddagen den 3die November, netop som Tusmørket begyndte at antage Nattens staa-blaa Farvetone, da vore Hunde arbejdede sig langsomt op ad den sidste Høideryg i Samanka-Bjergene; to tusinde Fod nedenunder os udstrakte sig en øde Sneemark fra Bjergenes Fod og helt ud til Horizonten; det var de vandrende Korakers Land. En kold Luftning fra Søen strøg hen over Bjergryggen, og Furutræernes melanfolste Suser gjorde kun den Stillehed og Ensomhed, som var udbredt over Landskabet, end mere slaaende. Det svage blege Skjær af den nedgaaende Sol lyste endnu paa de høiere Toppe, men i de skumle Kløfter nedenunder os, der vare overskyggede af Skove af Lerketræer og tæt Krat af Dvergfuru, var det fuldstandig Nat. Ved Foden af Bjergene laa den første Korakleir, og medens vi lod vore Hunde hvile sig et Dieblit, forinden vi begyndte Medfarten, spejdede vi forgjæves igjennem det tiltagende Mørke efter de sorte Telte, der skjultes af en fremspringende Bjerg-aas.

Maanen var staaet op og aftegnede de skarpe Omrids af Bjergtoppene. til Høire af os, da Førerens Tilraab atter bragte Hundene paa Benene, og vi for ind i en dyb Kløft, som førte ned til Sletten. De vildeledende Skygger og

Klippeblokkene, der spærrede den snævre Bei, gjorde Rejsarten overordenlig farlig, og vore erfarne Kudske havde al sin Dygtighed nødvendig. Sneen reiste sig som en Støvsht, medens de med sine Pigtsjeppe forjæves søgte at mindste Slædernes Fart. De Forrestes Strig og advarende Raab ansporede kun Hundene, og idet Træer og Klipper lynsnart sløi forbi, var det, som om vi førtes frem paa en nedstyrtende Lavine, der med rasende Fart styrkede ned igjennem den mørke Kloft.

Lidt efter lidt mindskedes dog Farten, indtil vi omsider kom ud i Maanelshjet og ind paa den haarde, faste Sne paa Steppen. En halv Times Kjørjel bragte os i den formodede Nærhed af Korakernes Leir, men der var hverken Spor at se af Telte eller Rensdyr, medens Sneen, som Dyrene strabe tilfide for at komme til Mossjet nedenunder, der udgjør deres Føde, ellers ved sit forstyrrede Udseende paa lang Afstand pleier at underrette den Rejsende om, at han nærmer sig disse Nomaders Telte. Vi holdt netop Raad om, hvorvidt det kunde tænkes, at vi havde taget en fejl Bei, da de forreste Hunde pludseligt spidsede Dren, snusede op i Luften og med et kort, skarpt Glam satte afsted i vild Karriere henimod en lav Høi, som laa til den ene Side. Forjæves søgte Kudskene at standse dem i Løbet; deres ulveagtige Instinkter vare blevne vakke, og al Disciplin var glemt, da Vinden tilførte dem Lugten af Rensdyrhjorden paa den anden Side af Høien. I et Nu havde vi naaet Valfekammen, og foran os stod Korakernes kegleformede Telte, omringende af mindst fire tusinde Rensdyr, hvis grenede Gevixer lignede en afbladet Slov. Hølfende i Kor som en Flok Jagthunde, naar de faa Diet paa Bildtet, stormede vore Hunde ned

ad Bassen uden at agte paa deres Herrens Raab eller bekymre sig om de truende Strig, hvormed de bleve hjulpede, idet tre eller fire mørke Stikkelsler pludseligt reiste sig op af Sneen mellem dem og de forstrækkede Rensdyr. Igjennem Tumlen kunde jeg høre Dobbts Stemme, medens han paa Russisk udslyngede Skjældsord over sine hølfende Hunde, som tiltrods for alle hans Anstrengelser slæbte ham og den vælteede Slæde hen over Sletten. Et Dieblit vakkede Rensdyrenes uhyre Hjerd og flygtede derpaa i panisk Stræk, fulgte af vore to hundrede Hunde tilligemed deres Førere og Korakernes Skildvagter. Da jeg ikke ønskede at blive indviklet i den vilde Tummel, sprang jeg ud af min Slæde og saa paa den forvirrede Masse, der før hen over Sletten under Raab, Hundeglam og Hujen. I Leiren, der et Dieblit i Forveien var saa stille, som om den var forladt, var det i et Nu blevet levende. Mørke Stikkelsler kom frem af Teltene, greb de lange Landsjer, som stod opplantede i Sneen udenfor Indgangen, og tog Del i Jagten for med sine Rasjoer af Hvalrosskind at standse Hundene. Lyden af de Tusinder af Gevixer, der stodte imellem hverandre paa Flugten, Drønet af Hovslagene paa den haarde Sne og de forstrækkede Dyrs hule Strig tilligemed Hundeglammet og Korakernes Raab under deres Forsøg paa at standse den forvildede Hjerd forenede sig til en forferdelig disharmonisk Larm, der kunde høres langt bort i den stille, frostklare Luft. Det bragte En til at tænke paa et naturligt Overtjald af Comancherne, medens det dog kun skyldtes nogle saa fredelige Rejsendes Ankomst.

Efterhaanden blev Støien svagere og tabte sig i det Fjerne, medens Hundene, hvem Spændingen fra først af havde

givet naturlige Kræfter, efterhaanden som de bleve udmattede, atter lod sig bringe til Lydighed. Pustende kom Dobbts Forspand slufvrede listende henimod Teltene, idet de dog af og til fastede længselsfulde Blikke i den Retning, hvor Rensdyrene vare forsvundne. — „Hvorfor standse De dem ikke?“ spurgte jeg leende; „en saa øvet Kudsif som De burde have bedre Herredømme over sit Spand.“ — „Standse dem!“ raabte han ærgerlig. „Jeg gad nok seet, hvordan De vilde have baaret Dem ad, naar en vældig Karak havde fastet Dem en Lasso om Halsen og halede i af alle Kræfter“, og han tog sig op til Halsen som for at føle, om der ikke var Mærke af Remmen. —

Saa snart Rensdyrene igjen vare bleve samlede, og der var stillet Vagt ved dem, flokkedes Korakerne nysgjerrigt omkring sine Gjæster, som havde meldt sig paa en saa uceremoniel Maade, og spurgte ved Hjælp af Tolken, hvem de vare, og hvad de ønskede. En vild og malerisk Gruppe udgjorde de, idet Maanen oplyste deres mørkladne Ansigter, og det blege Lys glimrede paa deres Metalprydelser og paa de blanke, brede Spydblade. Deres fremstaaende Kindben, dristige, livlige Dine og glatte, kulsorte Haar lod formode et nært Slægtskab mellem dem og de amerikanske Indianere; men videre gif Ligheden ikke. De fleste Ansigter blandt dem havde et Udtryk af aaben Uerlighed, som uvilkaarligt indgjød Tillid. Det var stærktbyggede, kraftige Folk, iførte tunge „Kullanka'er“ eller Jagtffjorter af spættet Dyreskind, fastgjorte omkring Livet ved et Bælte og fornedet forsynede med en Fjrhndse af Jervens lange Haar; de naaede dem indtil Knæet og vare hift og her prydede med brogede Perler, truktue paa Snore, Kvaster af rødt Læder og smaa

Metalstumper. Peltsværks-Bentklæder, lange Stovler af Sælskind, der naaede dem op over Knæerne, og Ulveskindshuer med Dyrets Dren staaende op paa hver Side af Hovedet, fuldendte Dragten, som i sin besynderlige Bildhed passede fuldkommen til Stedet og Omgivelserne og tog sig ikke saa lidet malerisk ud i Maanestinet.

Leiren bestod af fire store, kegleformede Telte, dannede af Stænger, over hvilke der var bredt løse Rensdyrskind, som fastholdtes ved lange Remmer af Sæls- eller Hvalrosskind, der var strammede ned over dem oppe fra Toppen af Teltet og ned til Jorden. Hvor ilde beregnet end denne Konstruktion ved første Blik syntes at være, overbeviste de Reisende sig dog senere om, at end ikke de stærkeste Storme vare istand til at splitte disse Telte. Nette Slæder af forskellige Former og Størrelser stod spredte rundt om paa Sneen, og to til tre hundrede Pakfabler til Rensdyr vare opstablede, saa at det dannede en Vold nær ved det største Telt.

Medens Dodd og Kennan foreløbigt tog Stedet og dets Herligheder i nærmere Betragtning, havde Majoren og Tolken lykkelig tilendebragt deres Forhandlinger med de Indfødte, og en høi Korak med raget Hoved førte dem nu hen til det største Telt og løftede et Skind iveiret, som dækkede et mørkt Hul, halvtredie Fod i Diameter, gennem hvilket han ved Tegnet opfordrede dem til at krybe ind. Hvis der var Noget, hvoraf Buschine var særlig stolt, saa var det af sin Færdighed i at krybe ind, hvor der kun var et Hul; han tilkom det derfor at gjøre Begyndelsen, og efter at have lagt sig plat ned og anmodet Dodd om at give hans Fødder et lidet Skub for at sætte ham i Bevægelse, forsvandt han i Mørket. Ken-

nan fulgte efter og kralde fremad, det Bedste han kunde, da der pludselig lød en arrig Knurren, fulgt af et Skrig, i Mørket foran ham, og i næste Øieblik gav Buschine ham et saa eftertrykkeligt Stød i Hovedet med Foden, at han deri maatte se en Opfordring til et ilksomt Tilbagetog. — „Hvad i al Verden er der i Veien?“ sagde Dodd, idet han fik Buschines Hoved trukket ud af Skindtæppets Følde. „Jeg har ikke Lyft til at blive inde i det Hul og lade mig æde op af Korakernes Hunde.“ Med et bredt, fornøiet Grin krøb nu Koraken selv ind gennem Aabningen, drev Hundene ud og løftede et Gardin i Beiret indenfor, saa at Skjæret af Ilden inde i Teltet nu kunde oplyse den smale Gang, der var sex til otte Alen lang. Efter at være krøben gennem denne paa Hænder og Fødder kom man ind i det Indre, hvor et knitrende Baal af harpigholdige Furu-grene flammede lystigt midt paa Gulvet og med sit ustadige Skjær oplyste de mørke, tatoverede Ansigter paa Kvinderne, som havde leiret sig i en Kredss omkring det. En stor Kobberhjedel, fyldt med en Blanding af tvivlsom Lugt og Farve, hang over Ilden; her stod et Par af Kvinderne med bare Arme og forsynede med en Stot, med hvilke de afvejlende rørte i Rjeden, ragede op i Ilden eller gav et Par magre, nysgjerrige Hunde et advarende Nap, naar de kom for nær med Snuden. Røgen, som langsomt steg op fra Baalet, hængte som en blaa, skarpt begrændset Sky, halvtredie Alen over Gulbet og dækte Atmossfæren i Teltet i et lavere Lag af taalelig ren Luft, og en høiere Region, hvor Røg, Damp og Dunster kjæmpede om Herredømmet. Medens Dodd og Kennan tog den størst mulige Fordel af Leiligheden ved

at lægge sig ved Ilden, gjorde Buschine Forberedelser til Aftensmaaltidet, og Majoren indledede Underhandlinger om en særlig „Polog“ (Aflukke).

Temperaturen i et saadant Telt naar om Vinteren sjelden høiere end til — 3 Grader, og Korakerne opføre derfor langsmed den indre Kunding af Teltet smaa, næsten lufftætte Kamre — „Polog“ — som ere skilte fra hinanden ved Tepper af Skind, saa at man baade har det lunt og kan være alene i dem. De ere omtrent 4 Fod høie, 6—8 Fod i Bredde og Længde og ere lade af det sværeste Peltsværk, som er spet omhyggeligt sammen for at holde Luften ude; en Stump brændende Mos, anbragt i en Træstaal med Tran, giver Ophsning og Varme. Tilrods for Dø og Mangel paa Luft synes Opholdet i disse indelukkede Kabinetter ikke at være skadeligt for Korakernes Sundhed. Deres Kvinder, som tilbringe den meste Tid af sit Liv inde i dem, blive i Regelen gamle og synes ikke at besinde sig værre eller bedre end andre gamle Koner i andre Lande; kun ere de paafaldende magre.

„For at slippe bort fra den Skare nysgjerrige Tilskuere, hvoraf vi vare omringede, kralde jeg tilligemed Dodd ind i den Polog, som Majoren viselig havde sikret os, for at vente paa Aftensmaden. De nysgjerrige Koraker lod os dog ikke heller med Fred her. Gardinet blev løftet op forneden, og et Hoved efter et andet viste sig, indtil hele Rækken var fuld, og ni Par stirrende Øine, tilhørende lige saa mange halvragede Hoveder, med spændt Opmærksomhed fulgte enhver af vore Bevægelser. Det var et saa latterligt Syn, at vi uvilkaarligt brast i Latter, og vliebliklig for et bredt Grin til Svar hen over de ni Ansigter, som om de Alle adlød et fælles

Instinkt. Ifølge Dobb's Raad, at vi skulde prøve paa at røge dem ud, tog jeg min Pipe frem og strøg en Svovlstikke — en af dem, der give et temmelig høit Knald. Ved dette Syn forspandt viedblikkelig alle ni Hoveder i Forstrækkelse, og udenfra hørtes et manglestemmigt „Lei-i-ih!!!“, fulgt af en ivrig Diskussion om denne ubegribelige Maade at frembringe Ild paa; derpaa dukkede de Ni atter frem, fulgte af endnu Flere, Alle spændte paa, hvad der nu vilde komme. Enhver Røgsvirvel, som kom ud af vor Mund, fulgtes af Alles Dine med en Opmærksomhed, som om de pludselig ventede at se Veen slaa ud af den med et Knald, indtil en voldsom Rysen af Dobb paany jog dem paa Flugt. Det var komisk nok, men tilsidst bleve vi dog trætte af denne Støvren og kravlede ud for at se, hvordan det gik med Tilberedelserne til Aftensmaden.

„En liden Trækasse, som indeholdt vore telegrafiske Instrumenter, var af Vuischine bleven forvandlet til et Spisebord, hvorpaa han var isærd med at fremsætte Bischoiter, Fjæst og Uglas fulde af dampende The; det var den civiliserede Mand's Herligheder, og ved Siden af dem stod de barbariske Ketter paa Jorden i et langt Trætrug og en stor Staal af samme Material. Med Hensyn til deres Indhold havde vi kun de mest uvisse Formodninger; men sultne Rejsende ere ikke meget krasne, og vi satte os tilbords paa tyrkisk Vis med forslagte Ben, fast bestemt paa at vise de gjæstfrie Koraker den sthldige Opmærksomhed ved at spise Alt, hvad man bød os.

Dobb gjorde Begyndelsen med at smage paa Indholdet af Staaalen. „Nuvel“, spurgte vi efter et Dieblits Pause, „hvad smager det af?“ — Af Mudder. Lidt Salt, noget Peber, lidt Smør og

en god Portion Kjød og Mel tilligemed lidt Grønt vilde maaffe gjøre det noget mere velsmagende, men saa aldeles slet er det dog heller ikke.“ Jeg maatte give Dobb Ret; fraregnet en vis Jordsmag, havde det hverken noget Behageligt eller Ubehageligt ved sig; dets Egenstaber vare fuldkommen negative. Denne Blanding, som af Korakerne kaldes „Manhalla“, spises af alle de Indfødte i Siberien i Stedet for Brød og stattes, sagde man os, mere for sine medicinske Egenstaber end sin Smag. Den bestaar af tykt Blod, Talg og halvfordøiet Mos, som tages ud af Mavens paa det slagtede Kendsdyr, hvor det antages at have undergaaet en væsentlig Forandring, der gjør det stikket til paany at fordoies af Mennesker. Disse besynderlige og temmelig uensartede Bestanddele koges sammen tilligemed nogle Haandfulde tørt Græs, hvorved Massen bliver mere sammenhengende, og formes derpaa i smaa Brød, som man lader fryse for at opbevares til senere Brug.

„Vor Bært ønskede aabenbart at vise os al mulig Høflighed, og som et Tegnpaa særdeles Hensyn bed han forskjellige lækre Stykker af en stor Klump Kendsdyrkjød og bød mig dem. Med største Erbødighed afflog jeg den tiltænkte Gunst og henviste ham til Dobb som den, hvem den med Kette tilkom, men Dobb hevnede sig, idet han bad en gammel Kone om at bringe mig noget raa Talg, hvilket, (saa forklarede han hende), udgjorde min eneste Føde, naar jeg var i mit eget Hjem.

Aftensmaaltidet er Korakernes Hovedmaaltid. Omkring Kjedlen med Manyalla og Truget med Kendsdyrkjødet samles Medlemmerne af det lille Samfund og forhandle Dagens Begivenheder eller udvekle Tanker om et eller andet af de saa Gæmner, der falde indenfor deres

Førestillingens snevre Kredss. Efter en lang Samtale med vore Værtter, som flokkedes om os ved Jlden, fandt vi det passende at trække os tilbage og krablede ind i vor Bolog for at lægge os til Hvile. Fra den anden Side af Teltet lød en sagte Sang, medens den

tungfindige Melodi med sit ofte gjentagne Omkvæd, der var saa vidt forskjellig fra almindelig Musik, klang for mit Øre, listede der sig en ubekjendt Følelse af Ensomhed henover mig, idet jeg lukkede mine Dine for at tilbringe den første Nat i et forakst Telt." —

(Fortsættes.)

En Anekdote fra Wienerkongressens Tid.

I en af Wiens fornemste Gader, hvorigjennem den fine Verden har sin sædvanlige Spadseregang, havde paa den verdensberømte Kongress's Tid en foretagsom Italiener „med høie Dyrigheds Tilladelse“ opslaaet sin „Bolega“ med et Skilt, hvorpaa stod malet med store Bogstaver „Lombola“, et Slags Lotterispil. Indsatsen var kun 1 Gylde, hvorfor der var Udsigt til at vinde meget smukke Ting. Hovedgevinsten var en Wienerdog med to stadfæstede, rigt udstyrede Mecklenburgere, Rudst paa Buxen og to Livretjenere paa Vogntroinene. I Bodens Indre var der opstillet værdifulde Malerier af den venetianske Skole, Marmorvaser, Marmorstøtter, Sølvstaaele, Drifffar af Muslinger og Koraller, alle Slags Pyntesager, Armbaand, Uhre, Ringe, Strin med alle Slags Nips og Nydeligheder. Tre Uger var tilstaaet til Loddernes Salg. Erkjendelsen af det Syndige og Demoraliserende ved Lotterier og andre Lykkespil var dengang ikke brudt synderligt igjennem, ja endog den Dag idag graserer Spillesygen med Lotterier og Pharao-Banker mægtigt paa mange Steder i Tydskland. Kongressens Medlemmer, som gif og drev gjennem Gaderne, skaffede Italieneren den

bedste Afkastning paa Lodderne, som de forærede Damerne med det Duffe og Gaab, at de maatte have faaet det store Lod. Den sidste Dag, da Lodtrækningen skulde foregaa, blev Forretningen livligst. Udklædte Udraabere haade paa den ene og den anden Side forkyndte ved Trompestød, at der endnu var ti Lodder, som ikke var affatte, hvoriblandt det store Lod muligens turde befinde sig. Alle trængte sig frem for at faa et af disse Lykkelodder, ved hvilken Svindel den snue Italiener fik affat flere hundrede Lodder.

En Stomagergut, som af sin Mester var sendt ud for at kjøbe Baand for en Gylde, var nysgjerrig kommen ind i Trængselen og drev hen ligetil Indgangen af Bodens. Udraabet: „Vare for en Gylde Heste, Uhre, Perler, Ringe og alle Verdens Herligheder“ daarede den stoffels Stomagergut i den Grad, at han, uden at betænke sig, kjøbte et Lod for den Gylde, han havde faaet af sin Mester. Strax derpaa begyndte Trækningen. Og se! blandt de første Træffere var det Lod, som Stomagerguten, den letfindige Frants, havde kjøbt: „Númer 2222 vinder et Guld-Repetieruhr med Guldfæde og sex Signeter til Værdi af 500 Gylde!“

Gevinsten blev ogsaa virkelig mod Løb- seddelens Aflevering givet den lykkelige Bunder, og ledsaget af en jublende Hov af Gadedutter drager Frants strax hjem til sin fattige Moder for at fortælle hende sin Lykke. Moderen, som var en klog Kone, laaner sig strax en Gylden af Nabofonen og sender dermed sin lille Frants ud for at fuldføre det Erinde, hvori han var sendt.

Flere Timer var imidlertid forløbne, og Rytet om, hvor heldig Skomager- gutten havde været, var allerede naaet ind i Keiserens Kabinet, men var ogsaa trængt ind i Skomagerens Verksted, hvor nu den lykkelige Frants ganske forpustet og med glædestraalende Dine forkyndte sin Lykke. Men Mesteren modtog ham med Skjældsord og Lys- onstede ham med Slag af Spandrem- men. „Uhret er mit“, raabte Mesteren, „for du har spillet med mine Penge. Du henter mig Uhret øieblikkelig, eller jeg skal spille med dig, skal du se!“

Mesterens strenge Befaling ændses vel af Gutten, men ikke af Moderen. Denne vilde ikke levere Uhret. Sko- mageren lod sig dog ikke nøie med det, men klagede for Øvrigheden. Politiet

i Wien, som er bekendt for at gjøre kort Proces, tog foreløbig Uhret i For- varing og satte Gutten i Arrest. Men derved ophidjedes Befolkningen. Paa Torvene, i Verksteder og Butiker, i alle Sale, ja selv ved Kongresens Bord hørte man ikke Tale om Andet end den lykkelig-ulykkelige Skomagergut og om Udgangen paa den i sit Slags egne Proces. „Hvem blev til dømt Uhret? Mesteren, med hvis Penge det blev bundet, eller Læregutten, som kom i Besiddelse deraf ved de anbettede Penge?“ Nysgjerrigheden angaaende Spørgsmaa- let om Polens Gjenoprettelse og Sach- sens Deling traadte ganske i Baggrun- den, saalænge Processen om den stak- kels Frants svævede uafgjort for Ret- ten. Nogle Damer af de høieste Kredse søgte endog at formaa Keiser Frants til at udtale et Magtsprog til Gunst for sin Navue, men det vilde han ikke indlade sig paa.

Dommen faldt saaledes: Læregutten Frants tildeles fem og tyve Pidskeslag. Uhret tilhører ham, og Mesteren har sin Fordring paa Erstatning af sin Gylden.

Under stort Tilløb af Gadeungdom- men blev Dommen udført.

Limfjordsbroen ved Aalborg.

At foretage Ingeniør-Arbejder ved Jernveie og lignende i det flade Dan- mark, vil man i Almindelighed være tilbøielig til at anse for en forholdsvis meget let Sag. Men gjælder dette end under mange Omstændigheder, slaar det dog ingenlunde altid til, og i sær- lig Grad vil Limfjordsbroen ved Aal-

borg kunne anses som et særdeles van- skeligt Arbejde. Det er efter danske Vilkaar ogsaa storartet i andre Retnin- ger; det oprindelige Overslag lød paa over halvoanden Million Kroner, og ved senere Tilføielser er den kontraktmæssige Betaling endda forøget, medens der neppe kan være Tvivl om, at Entre-

prenerne i Virkeligheden har maattet udrede adskilligt mere. Og hvad vin- des der ved dette Foretagende? Man kan uden Afbrydelse føre Jernveis- togene nogle Mil længere nordpaa, gennem Vendsyssel, til Hjørring og Frederikshavn; dette er vel en Fordel baade for den nævnte Provinds og for andre, som har med dens Beboere at gjøre; men Fordelen vilde dog neppe staa i passende Forhold til Befo- stningen, naar man ikke kunde mene, at der i Frederikshavn kunde staves en Ind- og Udsørselsplads, som fornem- melig vilde trække norske samt maaske sjeneste Passagerer og Varer til de jyd- ske Banelinier, saa at disse blev Mellemveie til det store europæiske Fast- land. — Det var i Efteraaret 1873, at Indenrigsministeriet sluttede Kon- trakt med Entreprenørerne, det store Firma „Fives-Lille“; Selskabets Ho- vedbureau findes i Paris, men det har sine Verker ved Byen Lilles Forstad, Fives, og har derefter sit Navn. Det er et særdeles vidtløftigt Etablissement, der siges at hysselfætte 8000 faste Ar- beidere, og har lagt megen Vind paa Brobygninger, saaledes har det blandt Andet bygget Broer over Ro, Nilen og Donau; men efter Selskabets Ytrin- ger har de andre Foretagender af denne Art kun været Legeverk i Sammen- ligning med Limfjordsbroen, ikke fordi den er saa særdeles lang, thi den kan i det Høieste regnes til omtrent 1200 Fod, men fordi Pillerne skulde funde- res saa dybt nede i en strid Strøm og igjennem et tykt Lag løse Masser. Foruden en Landpille ved hver af Bredderne er der fire Bærepiller ude i Dybden, samt omtrent midt i Løbet en Pille til at bære Svingbroen, ialt syv store Piller. Disse Piller skulde funderes i en Dybde af fuldt 110 Fod,

hvilket iverfattes ved Forening af et Slags Dykkerkloffe og en Sænkbrønd. Denne Dykkerkloffe blev ført ud over det Sted, hvor Pillerne skulde staa, hvor- paa der muredes ovenpaa Kloffen, dog ladende et Rum i Midten tomt. Efter- haanden sank Apparatet dybere og dy- bere ned, men stadig muredes der paa det øverste, indtil det nederste havde naaet Bunden. Det tomme Rum i Midten, der efterhaanden var blevet til et Rør paa omtrent 100 Fods Længde, benyttedes derpaa som Bei for Arbe- derne, der skulde ned i Kloffen, som imidlertid sad i Mudderet; dette maatte staffles bort, hvilket dog for en Del stede ved selve Tryk- ket ovenfra, og Pillerne maatte vedblivende føres nedad, indtil den stod paa fast Bund. Det var denne Del af Arbeidet, som voldte de største Vanskeligheder; har man først faaet Pillerne til at staa støt, er det en let Sag at fylde dens Hulhed og fuld- ende Arbeidet foroven; men nede i Kloffen er der arbeidet med et Luft- tryk af indtil fire Atmosfærer, og her blev det da vanskeligt at sørge for Ar- beidernes Helbred. Desværre indtraf der en Tid flere Sygdomstilfælde, ja endog saa Dødsfald, indtil man fik jæv- net Overgangen fra den særdeles tætte Luft til den almindelige Atmosfære — eller omvendt — paa tilbørlig Maade. Der stede ogsaa, i Oktober 1876, et andet Ulykkestilfælde, idet den sammen- pressede Luft nede under en af Pillerne en Dag blev for stærk for Dækket oven- paa, saa at dette slyngedes i Veiret, hvorved tre Mænd mistede Livet. To af Pillerne har voldt jæregne Vanske- ligheder. En af de sydlige gav sig nemlig pludselig til at helde udester, vistnok under Indflydelse af Tryk- ket fra en Opfyldning, og den tituleredes en Tid som „den skjæve Pille“; men det

lykkedes dog snart at stive den op, blandt andet ved Bygning af en mindre, støttende Pille. Bærrer gif det med Strømpillen nærmest Sundby-Siden. Dens Klokke var allerede kommen et godt Stykke ned i Grunden, da den — for omtrent to Aar siden — væltede med hele sit Stillads. Grunden til denne Ulykke er endnu omtvistet. Ulykkeligtvis slap alle de Arbeidere, 25—30 i Tallet, som befandt sig paa og omkring Pillen, over i en Pram, og dengang kom Ungen til Skade. Det viste sig, at Pillen laa knekket nede i Bundens Mudder, i Retning fra Nord til Syd, og her ligger den da endnu. Efter nogen Overveielse bestemte man sig til at bore Pillen igjennem og føre en ny op paa samme Sted, og dette Arbeide fuldførtes saa godt, at den nu ikke giver de andre noget efter. I Løbet af December Maaned 1878 skulde det store Arbeide i alt Væsentligt være færdigt. Det har været i over halvfemte Aar, hvilket er noget længere, end der oprindeligt var beregnet; Entreprenørerne har af den Grund at udrede en Mulkt af 200—300,000 Kroner. Dette store Foretagende er

nu sin Ende nær, og hele det Liv, som det har medført, er allerede for største Delen forbi for Omegnen. Og at dette Liv har haft noget at betyde, falder af sig selv. Fra Fabrikken ved Lille, hvis Jernvejsspor munder ud i de almindelige Banelinier, og fra mange andre Steder, hvor Selskabet har eller har haft Arbeider i Gang, er der kommet Vogne med alle Slags Maskiner og Redskaber, saunt med de Masker af Jern, som efterhaanden er anvendte til Broen. Der er kommet Sager, som har været i Brug ved Suez-Kanalen, hvor „Fives-Lille“ ogsaa var paafærde; der er endelig kommet Masker af fremmede Arbeidere fra næsten alle europæiske Lande, og i Følge med dem har man da kunnet se Selskabets særlige Repræsentanter; først Overingeniøren Pinguet og Underingeniøren Laye, der begge døde, maaske som Følge af det haarde Arbeide i det uvante Klima; senere Ingeniørerne Audebert og Mathon; endvidere fra dansk Side Ingeniør Simony, som hele Tiden har ført Tilsyn paa den danske Stats Begne sammen med Justitsraad Tegner for Statsbanernes særlige Vedkommende.

G a a d e r.

(s. r.)

No. LIV.

I er det Første, Læsere, og var det Andet; det Hele er et Navn, ei fjeldent her i Landet.

No. LV.

Et Ord af 8 Bogstaver. 1. 2. 3. 4. betyder en Dame; 5. er et Udraabsord; 6. 7. 8. er et Kanton i Schweiz. Det Hele er en amerikansk Flod.

No. LVI.

Svin drager Lin gennem Fæ over Træ efter Jern. Hvad er det?

Oplosning paa Gaaden i No. 2.

No. LIII.: Hansæterne.

Blandinger — Nytt og Gammelt.

Lady Mac-Orthy, en skotsk Adelsmands unge Enke, mistede en Dag ved et Besøg i London sin lille fireaarige Pige midt paa Gaden; af Sorg derved blev hun syg og døde. Hun havde blandt Andet i sit Testamente udsat en Del af sin betydelige Formue for at faa Barnet opdraget, og en Fjerdedel af hele Formuen til den, der fandt den lille Pige. Barnets Guvernante, Frøken Dahlberg fik en livsvarig Pension, et kostbart Moblement, frit Ophold paa Lady Mac-Orthys Gods og hendes lille Hund, der havde været Barnets Lege-kammerat. Alle Politiets Bestræbelser forat finde Barnet var forjæves og den uhyggelige Begivenhed blev endelig glemt. Fem Aar efter stod Frøken Dahlberg en Dag udenfor et Butiksvindue i Oxford-Street i London med den lille Hund, der aldrig forlod hende, ved Siden af sig; med et løb den hen til en forbigaaende Mand og en lille Pige paa omtrent ti Aar. Dyret lagde sin Glæde over at se Barnet tydelig for Dagen ved at springe opad hende, derpaa løb den tilbage til Damen, men begyndte derefter igjen at hjærtagne Barnet. Efter en pludselig Tilskyndelse udspurgte Guvernanten hende om forskjellige Ting, og paa Svarene gjenkjendte hun strax sin tidligere Elev og krævede nu Manden til Regnskab for hans Ret til den lille Pige. Han stammede nogle forvirrede Ord, og da der samlede sig flere om dem, greb han hurtig Flugten. Frøken Dahlberg tog Barnet med til Øvrigheden og godtgjorde dets Identitet som Lady Mac-Orthys savnede Datter. De opdagede snart efter Barnets Ven, en Skomager, som dog ingen Straf erhjoldt, da han

foregav, at Barnet var kommet løbende til ham, men efter Guvernantens Anmodning, fik han endog 100 Lstr. udbetalt som Skadeserstatning for hendes Underhold. Barnet arbejdede 60,000 Lstr., men Frøken Dahlberg fik en Fjerdedel af hele Formuen.

Middel mod Tiggere. — Storchertugen af Toscana udsandt i sin Tid et virksomt Middel til at befri Florents for Tiggere ved en stor Folkefest. Nogle Dage i Forveien lod han udgaa Bekjendtgjørelse om, at enhver Tigger, som paa et bestemt Klokketid tidlig om Morgenen vilde indfinde sig paa en navngivne stor Plads, skulde erholde en ny Klædning. Tiggerne indfandt sig i Mængde, og da de alle vare samlede, blev Pladsen indesluttet af Militær, saa at Ingen kunde slippe ud. De nye Klæder vare virkelig tilstede, og enhver Tigger fik en ny Dragt, men paa en Betingelse, som han kun nødvingen opfyldte, nemlig at han paa Stedet maatte afføre sig sine Læser. Da Bøtningen var foregaaet, blev Tiggerne slupne ud. De havde Alle det mest velhavende Udseende, og det var naturligt, at Ingen vilde give Misjse til saa anstændig klædte Folk. Der fortælles, at der i de gamle Klæder fandtes saa mange Penge, at Hertugen derfor byggede en Bro over Arno.

Frimærkpapirs Farlighed som Hestplaster er paany bleven konstateret ved et i Köln indtruffet Dødsfald. En derværende Portner skar sig en Aften, da han barberede sig, og lagde et Stykke Frimærkpapir paa det ubetydelige Saar. Den næste Morgen var Ansigtet omkring Saaret stærkt opsvulmet, og der blev da tilkaldt en Læge, hvem Man-

den strax fortalte, at han havde lagt Frimærkepapir paa Saaret. Nattet Lægen anordnede forskjellige Midler, hvulmede Ansigtet bestandig stærkere op, og om Eftermiddagen blev Overkirurgen ved Hospitalet tilfaldt. Efter dennes Anordning blev Patienten indlagt paa Hospitalet, hvor man tog ham under meget omhyggelig Behandling, men desuagtet tog den stærke Opbulmen faaledes til, at man efter fem Dages Forløb maatte aabne Luftrøret, for at den Syge ikke skulde kvæles, og den 7de Dag afgik han ved Døden.

Den Stif eller Ustif, at enkelte af Norges større Forfattere lade sine Bøger udgaa i Kjøbenhavn, faar følgende Dom i dansk Morgenblad:

„Den Interesse, som nynorsk Litteratur nyder i Kjøbenhavn, synes at virke befrugtende paa vort Broderlands poetiske Frembringelser. Der gaar nu in-

gen Jul, hvor ikke en eller flere norske Forfattere optræde for om muligt at faa det danske Stempel paa sig, uden hvilket de ingen Anseelse nyder i deres Hjemstavn (sic!). Det norske Publikum foretrækker at faa Bøgerne sendte fra Kjøbenhavn.“

Asien. Ligesom de ældste Sagn berette, at Asiens Høiland var Menneftets første Opholdssted og det Sted, hvor Menneftene gjorde sine første Opfindelser, saaledes er det ogsaa her, at man finder Stamformerne til vore ældste og vigtigste Husdyr. Af vore 47 Husdyrarter ere de 29 af asiatiske Oprindelse, og heraf alle de 13 Arter, som allerlængst have været Menneftets Egen- dom. Naturvidenskaben lærer os alt- saa ligesom Sprogforskningen, at der i en forhistorisk Tid er foregaaet en Vandring mod Vest af østlige Folketærd, som medbragte sin Kultur og sine Husdyr.

Udgiveren vil gjerne, om fornødiges, lempe sig noget efter Abonnenter og Agenter, hvis Redelighed er ham bekendt ved tidligere akkurat Betaling; alligevel maa han paa det Venligste opfordre alle Bladets Belyndere til at gjøre sit Muligste for at indsende Kontingenten for 1879 saa snart som muligt. De, som indsende Restance for 1878 (og ældre), ville forlænge sig Tak ved med det samme at indsende Kontingent for 1879. Lad det ikke fortryde Eder, Venner, at gjøre en liden Anstrengelse til Bedste for Bladet.

De Abonnenter, som endnu ikke have betalt sin Kontingent for 1878, bedes venligst om snarest muligt at indsende samme. De, som desuden endnu staa til Rest for 1877 (maaske endog for 1876), maa uophødelig indsende Betaling. Saa snart denne indløber, skal Kvittering blive sendt; hvis den ikke kommer inden 2 Uger efter Afsendelsen af Pengene [eller for Pacific-Staternes Vedkommende inden 4 Uger], saa skriv igjen og meld det. Send Pengene paa en betryggende Maade, saa de ikke blive borte undervejs.

Adresse: **A. Thronsdjen**, Drawer 14, Decorah, Iowa.

Indhold: Kardoo eller Nattens Stjerne. — Hvorledes Bibelen blev oversat. — Tælliv i Siberien. — En Anekdot fra Wienerkongressens Tid. — Simsfjordsbroen ved Aalborg. — Gaader og Oplosning. — Blandinger — Nyt og Gammelt.

Iver Larsen

følger udelukkende for Kontant og handler med

DRYGOODS, NOTIONS,

Færdiggjorte Klæder,

Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.

Decorah - - Iowa.

For 12 Cents

fendes portofrit et Hefte, indeholdende

„To ældgamle Sange fornyede“,

nemlig *Tolvtaalvisen* og *Den gyldne Abc.* 5 for 50 Cts., 12 for \$1.00.

Adresse: K. Thronsdjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

380 Oktavsider

med udvalgt Læsning for 60 Cents,

nemlig 12te Bind (1876 II.) af „For Hjemmet“, indeholdende Fortællingerne „Bleiedatteren“ og „De Blinde“, „Grindringer fra en Islandsfærd“, „Laura Bridgeman“, „Magdalena Schubert“, „Maria Schandorf“ og meget andet udvalgt Læsestof. Sendes portofrit for 60 Cents. Benyt denne Leilighed!

Adresse: K. Thronsdjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

Skovstjernen

(Missionær Fjellstedts Ungdomshistorie) tilligemed meget andet interessant Læsestof (4 Hefter af „For Hjemmet“) fendes portofrit for 25 Cents.

En af de Stille i Landet, en Fortælling (et Hefte af „For Hjemmet“) portofrit for 10 Cents; begge for 30 Cents.

Adresse: K. Thronsdjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

To Søstre.

De 4 første Hefter af „For Hjemmet“ for 1876, indeholdende: *To Søstre*, Fortælling fra en norsk Fjeldbygd, foruden 1 stor Artikkler og 36 Blandinger, fendes portofrit til hvilkensomhelst Adresse her i Landet for 25 Cents.

Adresse: K. Thronsdjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

E. D. Johnson,

ATTORNEY AT LAW,

Adams Block

DECORAH, IOWA.

G. T. LOMMEN,

Norsk og Ivensk Vice-Konsul for Staten Iowa,
udfører de til Embedet hørende Forretninger.

Post-Office Adresse Box 62, Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Høiskole for Gutter og Piger,
Northfield = = = = = Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maanedes) og for en Termin i Forhold. Kost billig.

Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

L. N. Mohn, Northfield, Minn.

P. E. Haugen,

Carver af

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg tillader mig herved at gjøre Landsmænd i Winnesheik og Allamakee Countier i Iowa, samt i Fillmore, Houston, Freeborn, Goodhue og Olmstead Countier i Minnesota, og forresten i hele den nordre Del af Iowa og sydlige Minnesota, opmærksomme paa, at jeg nu er istand til at expedere alle Ordres med fort Bærsel. Jeg har sikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den Fordel, at de kan faa sin Inscription feilfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agent har jeg engageret Hr. Harven Miller.

P. E. Haugen.

Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive mig, samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Tegninger med vedføiet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han udvælger, tilligemed Ordre og Inscription samt nærmeste Fragt-Office.

P. E. Haugen.